Redacţiunea. Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet,
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneocr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyı & Liebmann.*
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 22)

„Gazeta“ iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 118.—Anul LVIII. Braşov, Duminecă, 28 Mai (9 Iunie) 1895.

Al cui e meritul?

Braşov, 27 Mai v. 1895

La începutul acestei sĕptĕmânĭ, şoviniştii maghiarĭ din Ardeal au avut la Odorheiul sĕcuesc un mare tămbălău. Ei au prăsnuit adecă jubileul de 10 anĭ al Kulturegylet-ului ardelean, cu care prilegiu acesta şi-a ţinut şi adunarea sa generală.

Ar fi fost chiar cu neputinţă, ca întrunindu-se ast-fel cei ce sub masca culturei tind a nimici viéţa naţională a Românilor, stăruind pentru maghiarisarea lor, sĕ nu vorbéscă de rĕu pe aceştĭ Românĭ. Albert Apponyi, vestitul corifeu al partidei aşa dise „naţionale“ unguresci, s'a plâns, că Ardélul e ameninţat, vedĭ Dómne, de locuitorii sĕi, de Românĭ, şi că Kulturegylet-ul trebue sĕ-l cucerésca pentru Maghiarĭ, şi a dis, că în Ardél va fi lupta decisivă pentru viitorul maghiarismului. Apponyi a venit anume dela Budapesta ca sĕ spună aceste Sĕcuilor dela Odorheiu şi pentru ca sĕ-i „lumineze“, de altă parte, că Românii de sub stăpânirea ungurésca trăesc aci ca în sînul lui Avram, şi décă totuşĭ se plâng şi se vaetă, o fac numai pentru-că sunt prea îmbuibaţĭ şi desmierdaţĭ, de-atâta libertate, ce li se dă.

Pentru ca sĕ „dovedéscă“ acésta, năsdrăvanul Apponyi se provocă la faptul, că Românii de sub stăpânirea ungurésca chiar şi astădĭ au mai multe şcóle poporale românescĭ, de cum au fraţii noştri din România liberă.

Póte sĕ fiă adevĕrat ceea ce spune contele Apponyi, pentru-că, în adevĕr, România este un stat tinĕr, care încă n'a apucat sĕ-şĭ desvólte învĕţămĕntul poporal, aşa cum ar trebui, deşi în multe alte privinţe a făcut cele mai uimitóre progrese, pentru carĭ o admiră adĭ tótă lumea.

Dér ce-'l dóre pe Apponyi capul de stările fraţilor noştri din România? Vorba este aicĭ despre noi, Românii din Ardeal, Bănat şi Ţéra ungurésca, carĭ susţinem' acest stat alăturĭ cu Ungurii, aducĕnd în aceeaşĭ mĕsură jertfe de sânge şi de avere pentru apĕrarea şi înflorirea ţĕrii. Despre noi sĕ vorbéscă dér Apponyi şi sĕ ne spună, câte universităţĭ, câte gimnasii şi câte şcóle poporale naţionale au înfiinţat Ungurii din visteria acestui stat, la care contribuim şi noi, pe séma nóstră şi câte pe a lor? Sĕ ne spună contele Apponyi: ce, unde şi când a jertfit stăpânirea ungurésca măcar un singur ban pentru limba şi cultura nóstră naţională? Când au făcut Ungurii un pas pentru susţinerea şi încuragiarea stăruinţelor nóstre pentru limba şi cultura română?

Póte sĕ avem noi, Românii de sub stăpânirea ungurésca, scóle poporale multe, mai multe chiar, de cum au astădĭ fraţii noştri din România. Dér al cui este meritul şi cui 'i se cuvine lauda? Maghiarilor, carĭ ne pun în cale tóte pedecile posibile pentru a zădărnici stăruinţele nóstre spre progres şi cultură naţională? Orĭ dóră lauda 'i se cuvine stăpânirii unguresci?

Cum vine Apponyi sĕ făurésca pentru Ungurĭ laude cu scólele nóstre?

Décă şi în mânia nesfĕrşitelor ispite, piedecĭ şi uneltirĭ pĕcătóse, ce ni-se pun în cale, mai avem astădĭ un numĕr respectabil de scóle poporale românescĭ, în carĭ se mai ocrotesce limba şi cultura nóstră, meritul de sigur nu este al d-lui Apponyi şi al celor din seminţia lui, ci acésta avem s'o mulţumim numai şi numai bravului nostru popor, care tocmai prin jertfele marĭ şi crunte, ce le aduce pentru limba, scóla şi cultura sa naţională, îşĭ arată în modul cel mai ne'ndoios trăinicia şi vrednicia sa.

Décă şi în nisce împrejurărĭ grele, ca cele de adĭ, poporul român ardelean scie sĕ pună în uimire pe adversarii sĕi cu numĕrul scólelor sale, ce óre n'ar fi în stare sĕ facă acest brav popor, décă s'ar bucura de dreptate şi de o egală libertate cu concetăţenii sĕi maghiarĭ?!

Veni-va timpul, când lumea se va ruşina, că un popor ca al nostru, care a sciut şi scie sĕ dea atâtea semne de viéţă, de trăinicia şi bravură, a putut sĕ fiă ast-fel asuprit şi nedreptăţit. Veni-va timpul, când se va bucura şi el de libertatea, ce i-se cuvine şi ce o merită prin luptele suportate pentru limba şi cultura sa.

De aceea curagiul nostru trebue sĕ fiă astădĭ îndoit mai mare, pentru ca sĕ arătăm adversarilor, că nu e chip şi modru, de-a ne face sĕ ne smulgem din pept iubirea şi alipirea nemărginită de limba şi cultura nóstră naţională.

Acésta o vom face cu succes numai décă cu îndoită însufleţire vom lupta pentru susţinerea şcólelor şi pentru înaintarea învĕţămĕntului românesc.

Eată pentru-ce am urmărit noi întot-déuna cu atâta interes mersul învĕţămĕntului nostru poporal! Eată pentru-ce am deschis în toţĭ anii cu atâta plăcere colónele diarului nostru raportelor despre decurgerea esamenelor dela sate!

In aceste esamene se oglindéză starea şi înaintarea învĕţămĕntului nostru, care forméză temelia viitorului nostru naţional şi în jurul căruia se învĕrtesc tóte luptele nóstre politice.

Deschise vor fi decĭ şi în acest an colónele diarului nostru tuturor acelora, carĭ îşĭ vor ţiné de datorinţă naţională sĕ ne facă dărĭ de sémă amĕnunţite şi conscienţióse despre decursul esamenelor dela şcólele poporale românescĭ din tóte părţile ţĕrei.

Fiă, că constatările, ce le vom face pe basa acestor dărĭ de sémă, sĕ ne aducă tuturora numai laudă şi bucuriă, căcĭ nu este şi nu póte fi laudă şi bucuriă mai mare pentru un popor, decât pe care şi-o face prin luptele şi stăruinţele sale pentru cultura naţională.

Deschiderea delegaţiunilor.

Alaltăierĭ s'au deschis în Viena delegaţiunile austro-ungare.

Cea dintâiu şedinţă a *delegaţiunei austriace* s'a deschis după amédĭ de către preşedintele *Lobkowitz*, care după-ce ocupă locul presidial, dise între altele:

Delegaţiunea totdéuna a privit, ca una dintre cele mai însemnate datorinţe patriotice: consolidarea şi susţinerea monarchiei. Bugetul armatei se înfăţişéză de astă-dată mai urcat, pentru-că fiind vorba de armată nu putem trece cu vederea, că trebue sĕ se ţină sémă de înarmările generale. Făcĕnd amintirea archiducelui *Albrecht* dise, că una dintre nisuinţele lui principale n'a fost numai conservarea vechei tradiţiunĭ a spiritului de colegialitate în armata austriacă, ci desvoltarea continuă a acestuia căci rĕposatul archiduce s'a însufleţit totdéuna de progresul modern şi sănĕtos. Cere dér dela delegaţiune sĕ dea espresiune durerii sale, fiind luată la protocol.

Trecĕnd apoi la politica esternă, preşedintele dise, că în monarchiă s'a petrecut o schimbare prin retragerea ministrului de esterne, *Kalnoky*, şi prin venirea lu *Goluchowski* în fruntea ministeriului de esterne, pe care, în numele delegaţiunei, îl asigură de deplină încredere. Preşedintele îşĭ sfĕrşi vorbirea aducĕnd urărĭ Maiestăţii Sale monarchului.

Şedinţa *delegaţiunei ungare* a fost deschisă de contele Aladar *Andrassy*, care ocupând scaunul de preşedinte, salută pe delegaţĭ printr'o vorbire în care mai întâiu de tóte a făcut pomenirea archiducelui Albrecht, pentu care delegaţiunea şĭ-a esprimat condolenţa.

Vorbind apoi despre politica din anul trecut, contele Andrássy, după-ce se ocupă cu schimbarea în ministeriul de esterne, continuă altfel:

„Patru spre-dece anĭ de-arĕndul a condus contele Kalnoky afacerile esterne ale monarchiei, şi acum, când s'a despărţit de însĕmnatul sĕu oficiu, el a dus cu sine şi recunoscinţa naţiunei maghiare pentru politica cu care i-a succes promovarea şi susţinerea păcii generale europene“. Spune apoi, că *politica monarchiei în ţĕrile din Balcanĭ, n'a corespuns pe deplin intereselor maghiare* şi din acéstă causă salută pe noul ministru de esterne, ca pe un diplomat, care pe cariera sa de până acum a avut destul prilegiu, de-a se orienta şi a-şĭ câştiga informaţiunile prin carĭ póte sĕ cunóscă situaţiunea şi politica, ce trebue s'o urmeze în statele din Balcanĭ, *spre deplina apĕrare a intereselor maghiare.* In speranţa acésta salută pe noul ministru de esterne şi-l asiguréză de spriginul delegaţiunei maghiare.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

FÓMETE.

De *Rădulescu-Niger.*

(F i n e.)

VII.

Cam după vr'o dece dile venì veste la primărie, că guvernul dă porumb Românilor, dela fiă-care arendaş, care orĭ unde se găsesce şi are porumb în coşare.

Arendaşul locului făcuse declaraţie la stăpânire, că póte da câte 10 băniţĭ de fiă-care cap de familie, ceea ce făcea, una peste alta, vr'o patru sute de chile pentru ale cincĭ sate, care-i da lui braţe de muncă. Stăpânirea avea sĕ-i plătéscă lui câte patru-decĭ de lei chila; ér Românilor sĕ le ia perceptorul odată cu birul la fiă-care trimestru câte ceva, până s'or achita de porumbul luat dela arendaş.

Şi-i venia bine arendaşului, fiind-că da porumbul cu 40 de lei chila, luat dela coşarele lui, şi el nu mai plătea transport, ca décă l'ar fi vĕndut vr'unui negustor de grâne.

Unde mai puneţĭ, că dumnealui avea mult porumb stricat din pricina multor ploi! N'ar fi luat nici dece lei pe o chilă, sĕ-l fi vĕndut pentru porcĭ. Ér acuma îl amesteca cu ăl bun şi'l da unul cu altul pe preţul de 40 lei...

Par'că mai căuta Românul cum e porumbul, orĭ se îngrija stăpânirea sĕ se încredinţeze, că porumbul e ca lumina sórelui, orĭ ca mĕtasea bróştei.

Cum audiră Românii, se şi porniră la curte negură. Care avea căruţă, aşternea un zăblău într'însa şi mâna boii în gónă s'ajungă el întâiŭ, sĕ scape el întâiŭ; care n'avea căruţă alerga la ăl de-avea şi se învoia sĕ-i aducă şi lui porumbul a doua di.

Alţii carĭ aveau sacĭ, sĕ puneau câte patru cincĭ tovarĕşĭ la o căruţă, şi dădeau năvală la c[illegible].

Era o învălmăşală de diceai Dómne ce-i!

Curtea era înţesată de carĕ şi de Românĭ; pe şosea abia puteai trece printre carĕle cu boii dejugaţĭ.

Boii rumegau mai mult în sec; copii şi nevestele tremurau de frig sub plóea mĕruntă, care pătrundea la óse.

Aşteptau rĕndul, şi rĕndul nu le mai venia; diua li-se părea nemĕsurat de lungă.

In curte gălăgie. Coşarele sparte în câte douĕ, trei locurĭ, erau împresurate de ómenĭ, ca nisce cetăţĭ în vreme de rĕsboi.

Isprăvniceiĭ înjurau şi măsurau, măsurau şi se certau cu Românii, că nu le umpleau băniţele cu dreptate; ér porumbul curgea pe găurile coşarelor, ca o apă pestriţă, şi galben şi mucegăit. Pentru asta nu se puneau Românii în pricină.

Mai bucuroşĭ erau ăia, carĭ puteau rĕsbi la magazia a mare, de unde li-se da porumbul desghiocat. Cu tóte că porumbul ăl stricat în ăla din magaziă îl amestecaseră isprăvniceii, nimenea nu se uita la asta. Era bóbe porumbul, scăpau de grija de a-l mai desghioca ei acasă.

Patru dile ţinù, de diminéţă până 'n-séră, negura de ómenĭ şi gălăgia din curtea arendaşului.

A cincea di mai rĕmăseseră câţĭ-va nevoiaşĭ, carĭ trebuia sĕ-'şĭ care porumbul pe umerĭ, în sacĭ luaţĭ dela curte.

Ii vedeai, muere şi bărbat, încărcându-'şĭ partea în câte un sac, încovoindu-se sub greutate, dér cu mulţămirea în suflete şi pe chip.

Acuma aveau cu ce sĕ aştepte până s'o îndura Dumnedeu a conteni ploile şi s'o începe munca.

A şésea di era linişte în sat, linişte în curtea arendaşului; ér în cancelaria lui, arendaşul socotea câştigul, mărit cu ce putù séra isprăvniceii sĕ înşele la măsurătóre, adecă cu vre'o cincĭ, şése chile la sută.

Ceea ce-i rĕmânea arendaşului din porumb, era numai ăl bun, dat mereu la lopată, décă era bóbe, orĭ păstrat în partea de magaziă, unde plóia nu putea sĕ pătrundă.

Pe lista făcută la primăriă, din capul locului erau trecuţi cam vr'o cincĭ-decĭ de Românĭ, carĭ erau aşa de sĕracĭ, că nu aveau cum sĕ-i mai împlinéscă perceptorul şi pentru porumb, când era sĕ fiă la bir.

Astora aşa se legase arendaşul către stăpânire, sĕ le dea porumb dela dênsul, cât la cei-l'alţĭ.

„Pace“ în tóte părţile.

Cu încеperea sesiunei delegaţiunilor tóte diarele oficióse guvernamentale bucină în lumea mare melodii de pace. Dic, că este pace în tóte părţile, orisontul politic e cu totul nepătat, nicĭ un nor nu se arată pe cerul diplomatic şi nicĭ un vênt nu bate pe terenul politicei interne. *Austria* e liniştită, domnesce legea şi constituţia. Ruşii din *Galiţia şi Bucovina* se ascund, *Boemii* au starea esceptională din Praga, *Moravia* are dietă germană-liberală, asemenea şi *Silesia. Slovenii, Croaţii şi Sêrbii* din Dalmaţia stau în unghiurĭ. In *Ungaria* Banffy a raportat o învingere strălucită, în *Croaţia* domnnsce Khuen-Hedervary, în *Ardél* şi Ungaria s'au nădușit Românii, Sêrbii, Slovacii şi Ugro-Ruşii.

Astfel epoca fericită a Arcadiei şi-a aflat copia în Austro-Ungaria, şi armatele servesc numai pentru părădĭ. Cine-şĭ bate capul cu aceea, că în Boemia, Moravia şi Silesia şése milióne de Slavĭ sunt nemulţămiţĭ? Dór un popor de şése milióne la numĕr nicĭ nu merită multă vorbă. Pe cine sĕ-l neliniştéscă, că Banffy raporteză învingerĭ, făcênd presiune asupra magnaţilor, inscenând adevĕrate lupte la alegerĭ, şi rupênd picióre̦le lui Kalnoky cu ajutorul fracţiunei Eotvös-Kossuth? Ce importă, că Slovacii sunt bătuţĭ păn' se fac schilavĭ, căcĭ dór „tot nem ember“ (Tăutul nu-i om); că se persecută şi se chinuesc Românii, Sêrbii şi Ugro-Ruşii.

Tóte acostea sunt numai lucrurĭ neînsemnate, bagatele, faţă cu momentul, că Maghiarii sciu domni şi chivernisi cu o diplomaţiă rară.

Astfel stau lucrurile înainte de delegaţiunĭ, şi lumea se îmbată cu apă rece. Tot „pace“ audĭ din tóte părtile, pe când în lăuntru fierbe gróznic. Până când şi până unde, Dumnedeu o mai scie.

Adunarea Reuniunei învĕţătorilor românĭ din diecesa Gherlei.

Şircag, 6 Iunie 1895.

In 4 şi 5 Iunie n. c. şi-a ţinut „Reuniunea învĕţătorilor românĭ gr. cat. din jurul Gherlei“ adunarea generală în comuna Teure, comitatul Bistriţa-Năsĕud, sub presidiul Revds. D-n. canonic *Ioan Papiu.* Despre resultatele mai însĕmnate ale acestei instituţiunĭ binefăcĕtóre pentru învĕţămêntul poporului nostru, am onóre a raporta următórele:

Au luat parte la şedinţele adunărei aprópe 80 învĕţătorĭ din vastul teritor al reuniunei, şi vre-o câţĭ-va preoţĭ din apropiare. Din vre-o patru protopopiate mai depărtate n'a fost nicĭ un învĕţător.

Statul a fost representat prin d-nii fisolgăbirĕu Bodo din Năsĕud şi inspectorul şcolar Iuliu Csernátoni din Bistriţa.

Mai întâi s'a cetit raportul comitetului central prin d. Ilariu *Boroş*, secretarul reuniunei, despre activitatea aceluia din anul trecut.

Din raportul d-lui cassar Ioan *Boieriu* s'a vĕdut, că Reuniunea dispune de un capital bagatel de 600 fl. v. a. şi o mică bibliotecă, abia de 170 opurĭ.

Adunarea a votat d-lui *Petru Mureşian* învĕţător în Chesei, *un premiu de 1 galbin* pentru monografia comunei Chesei, bine descrisă şi cetită fiind de autor, ca disertaţiune; s'a primit cu aplause. Premiul se va escrie şi pentru anul viitor.

Unui alt învĕţător încă s'a dat pentru altă lucrare un premiu de *1 taler ar.int.*

S'au ales apoi 4 comisiunĭ pentru pregătirea diferitelor lucrărĭ.

După amédĭ s'a ţinut esamenul cu vre-o 60 de elevĭ prin activul învĕţător Gavrilă *Avram*, cu resultatul cel mai mulţumitor, în presenţa poporului numĕros, încât comisiunea pentru critisarea acestui esamen a avut puţin de lucru. Pagubă numai, că n'a fost timp de ajuns. Presidiul a lăudat zelul înflăcărat al învĕţătorului, care trebue sĕ accentuez, s'a produs diminéţa în biserică şi cu corul adulţilor, ce ne-a încântat prin armonia cântărilor bisericescĭ.

D-l protopop *M. Făgărăşianu* a împărţit şcolar.lor, ca premii, carticele de rugăciunĭ şi cântărĭ, şi câţĭ-va florinĭ din lada bisericei.

Observ, că din limba maghiară încă s'a cetit, esplicat şi tradus, aşa încât inspectorul present, care scie bine şi vorbesce limba nóstră, a fost îndestulit; numai faţă cu edificiul şcólei a observat, că ar trebui ridicaţ' păreţii şcólei mai sus, ér ferestrile sĕ se facă mai marĭ, pentru a-se câştiga lumină, de óre-ce şcolarilor diua mare a trebuit sĕ li-se aprindă luminĭ spre a pute ceti şi scrie la masa presidială.

Inspectorul a dăruit şcólei harta (mapa) Europei, pentru care presidiul i-a esprimat mulţămită.

Spre séră representanţii autorităţii publice s'au depărtat din comună, dér au apărut *doi gendarmĭ*, dintre carĭ unul s'a presentat mai târdiu la jocul improvisat de învĕţătorii mai tinerĭ în şcólă, care a durat până la 12 óre în nópte, cu cântărĭ naţionale în voia cea mai bună şi în ordinea cea mai esemplară, încât gendarmul n'a avut ocasiune a face nicĭ un scandal.

A doua di, la 5 Iunie, după serviciul divin, comisiunile şi-au făcut raporturile lor. Comisiunea pentru încassarea taxelor şi ofertelor, prin învĕţătorul Ioan *Man* din Sântejude, a arătat, că s'a încassat suma de 20 fl. 50 cr., la carĭ au contribuit cu oferte: d-l protopop M. Făgărăşian şi d-nii preoţĭ Gavrilă Petoi şi Ioan H. Botean cu câte 1 fl., ér Simion Popan cu 50 cr.

Comisiunea pentru propunerĭ, prin d-l referent Ioan *Ascilean*, învĕţ. în Iclodul mare, făcŭ mai multe propunerĭ, carĭ însĕ mai tóte au fost respinse, parte în urma deslușirilor presidiului, parte fiind combătute prin membrii mai esperţĭ, de-óre-ce multe din ele atingeau legile scolare şi drepturile preoţilor, ba unele erau chiar ridicule şi prin ilaritate generală au fost respinse de adunare. Aşa a fost d. es. propunerea: ca informaţiunile preoţilor, ca directorĭ scolarĭ, despre purtarea învĕţătorilor, sĕ le subscrie şi aceştia; apoi pe-un protopop, care deja este membru activ al reuniunei, sĕ-l facă şi membru onorar.

In fine s'a ales comitetul central pe alţĭ trei anĭ: preşedinte s'a reales Rev. D-n canonic Ioan *Papiu*; Vice-preşedinţĭ d-nii Ilariu *Boroş*, fostul secretar, şi Gavrilă *Avram*, învĕţător tinĕr de 3 anĭ. Profesorul *Melean* s'a ales ca secretar, ér ceialalţĭ funcţionarĭ s'au reales tot cei vechĭ.

Adunarea viitóre s'a decis a se ţine a treia di de Rosale 1896, în Cristolţul mare, reşedinţa protopopului din tractul Surducului.

După mulţămitele împrumutate pentru buna primire şi pentru conducerea cu tact, adunarea s'a terminat cu o cântare însufleţitóre bisericéscă, la 11 óre a. m., în presenţa multor poporenĭ, carĭ s'au interesat de învĕţătorii lor, i-au primit cu dragoste frăţéscă şi i-au omenit cu cele de lipsă.

Mare mulţămită se cuvine a-se aduce Rev. Dn. preşedinte Ioan Papiu, care cu multă înţelepciune conduce acéstă reuniune folositóre, ce-şĭ face şi ea marea cale pentru progresul cultural al învĕţămêntului poporului român.

Fostul învĕţător.

Telegramă part. a „Gaz. Trans.“

Sătmar, 8 Iunie. Apĕrătorul *Brediceanu* presintă probele adevĕrului. Procurorul Pongrácz consimţesce. Tribunalul respinge. Apĕrătorul şi procurorul anunţă nulitate. *Apĕrătorul îşĭ depune apoi mandatul*, ér *Lucaciu declară, că nu se apără.* După acésta procurorul, contra opiniunei sale, e provocat de tribunal sĕ-şĭ susţină acusa. La urmă *tribunalul* **a achitat pe Lucaciu.** Insufleţire generală.

Congresul Ligei.

Al patru-lea congres al Ligei culturale din România s'a ţinut Duminecă şi Lunĭ, 21 şi 22 Maiŭ v. c. în Bucurescĭ.

Congresul a fost deschis de preşedintele *V. A. Urechiă*, care în vorbirea sa făcŭ o privire generală asupra stării Românilor din tóte ţĕrile, arătând, că numai din Basarabia şi Macedonia póte împărtăşi scirĭ mai îmbucurătóre. In Basarabia, noul guvernator li-a permis Românilor cetirea cărţilor românescĭ din România, ér în Macedonia, guvernul turcesc a îngăduit înfiinţarea unei eforii a şcólelor române, menită a da Românilor macedonenĭ un mare avênt în cultura naţională.

După asta, d-l *Delavrancea* făcŭ o dare de sémă asupra lucrărilor Ligei în cei doi anĭ din urmă. Liga, dise, s'a străduit sĕ facă cestiunea română cunoscută şi iubită în streinătate prin publicarea de broşurĭ şi articulĭ de diare. Indată după procesul Memorandului a adresat lumii civilisate „*Apelul la dreptate*“, subscris de peste 300.000 cetăţenĭ din România. Acest apel a fost reprodus în parte séu în total de peste 200 diare din tóte ţĕrile Europei şi din oraşele marĭ ale Americei. O însĕmnată parte a lucrărilor Ligei constă însĕ în publicarea de opere şi broşurĭ de polemică, privitóre la cestiunea naţională.

In şedinţa a doua s'a ales noul comitet constătător din d-nii: V. A. Urechiă, G. G. Cantacuzino, Barbu St. Delavrancea, Ioan Grădişteanu, Stef. Perietzeanu-Buzĕu, Vintilă Rosetti, G. Bursan, I. Bianu, Mişo Balş. Censorĭ d-nii: C. Cessianu, Stef. Sihleanu şi I. N. Iancovescu.

Intre cei aleşĭ nu se mai află d. N. Filipescu, care a declarat înainte, că se retrage din comitet. D. Ionel Grădişteanu asemenea şi-a dat dimisia, pe care însĕ congresul nu i-a primit'o. In şedinţa următóre însĕ s'a citit o scrisóre a d-lui Grădişteanu în care acesta declară, că îşĭ susţine demisiunea. Causa retragerii acestor domnĭ se dice a fi, că între împrejurările în carĭ s'a constituit conducerea Ligei, avênd o culóre aprópe esclusivă de partid, nu mai cred priinciósă conlucrarea lor în comitet.

In şedinţa a treia, de Lunĭ înainte de amédĭ s'au aclamat ca membri de onóre ai Ligei următorii bărbaţĭ, din streinătate, carĭ au contribuit la promovarea cestiunei române.

D-nii: B. Pandolfi, Imbriani Cavalotti, Artur Brunialti, Angel de Gubernatis, Alfred Rambaud, Louis Léger, Tullo Mazarani, Charles Loiseau, Giosué Carducci, Ettore Ferrari, Anatole Leroy-Beaulieu, E. Van der Rest, Ernest Lavisse, George Fazy, G. I. Ascoli, Louis Legrand, Alberto de Quintana, Frédéric Amuretti, Flourens, Georges Garreau, A. Saissy, H. Rochefort, Clémenceau, Giovanni Capellini. Docteur Gobat, G. Levasseur, R. de Rosny Fr. Copée, Leon Santupéry, Sully Prudhomme, Roberto Fava, ClementeCorte, Emilio Castellar, Trarieux, Fr. general Young, dela Tour Waterman, Garreau şi Vaudal.

Cine au fost la instalarea de Metropolit în Blaşiu. Dintre cei ce au luat parte la instalarea Metropolitului *Dr. Mihalyi*, amintim aicĭ pe următorii: Intréga familiă Mihalyi, şi anume: Petru Mihalyi deputat cu fiiĭ sĕi: Valentin, Gavrilă şi Petru; Ioan Mihalyi, fisc în Sigetul Marmaţiei — cu familia etc. Mihail Pavel, episcop la Oradea-mare; deputaţii: S. Rezei, Serbu, Şerban şi Banffy, (Budapesta); fişpanul Zeyk, vice-şpanul Csato, protonotarul Bertalan şi fisolgăbirĕul Szász

---

Le dăduse, în adevĕr, însĕ le dăduse din economia, ce făcuseră isprăvniceii lui la mĕsurătóre; ér prin gazete se vedea după vr'o câte-va dile dela împărţéla porumbului, laude pentru dumnealui, că era milos pentru ţĕranĭ!

In sfîrşit, tótă lumea era mulţumită, fiă-care în felul lui.

Numai Ion Tabără nu.

VIII.

Fusese mare tăria de suflet a lui Ion până ce se scăpase de trupul Sîrbului. De a doua di însĕ par'că-i luase nu sciu cine cu mâna şi vlaga cu dorul de muncă.

Sórele prinsese a lumina cu voie bună şi vêntul, subţirel ca sfichiu biciului, a sufla şi a sbici ţarinele.

Câte un plug începea sĕ se arate icĭ, colo, de nicĭ îţĭ venia sĕ credĭ ochilor, că e plug, aşa se desvĕţaseră sĕ mai vadă plug pe ogóre.

Nădejdea se acăţa de inimile Românilor, că o da şi o fi vreme de pus porumbul şi grânele sĕ se îndrepte.

In casa lui Ion era el, décă nu belşug însĕ mălai şi udătură, cât sĕ pótă împăca fómea, era.

Ion abia décă putea sĕ puie gura, în silă, pe câte-o bucăţică de mămăligă. Imbuca odată, şi până sĕ înghiţă, rĕmânea cu capul în jos, cu ochii ţintă sub mescióră, pănŭ ce-i da Marina cu cotul.

— Ci îmbucă dracului, Ióne...

— Écă îmbuc nevastă, numai vedĭ că mi-se nălucesce une-orĭ, că par'că îmbuc din carnea Sîrbului...

— Da lasă-'l ciorilor, Ióne, că n'ai umblat dóră după omor... Écă a fost sĕ-i fiă lui aşa şi sĕ ai şi tu un pĕcat de ispăşit. Ce? d'asta 'ţi-e?

— Vedĭ, că m'am gândit Marino, că uite, vremea a purces a bine şi de-or slei al-de Tase puţul, mi-i sĕ nu mĕ dau de gol. Acum nu mai merge, ca pentru parale, sĕ spui primarului şi el sĕ mĕ erte... De m'or afla, de m'or dovedi... ocna, muiere, ocna ca pentru Négu al Saftei... 'Ţĭ-aducĭ aminte, când l'au ridicat cu jandarĭ şi 'i-au pus lanţurĭ de picióre şi de mânĭ?

Ion se îngrozi de vedeniă, i-se părŭ că-'l apucă nuş'cine pe dinapoi şi sărì cu ochii holbaţĭ.

— Écă, da ce mi-te găsi, Ióne! Aoleo, păcătosule de tine, o sĕ-'ţĭ pierdĭ minţile! Ia hai sĕ ne vedem locurile pe luncă, n'or fi de pus plugul?

— Of! Marino, rĕu e sĕ ucidĭ om...

— Ei, par'că la rĕsboiu ăla n'ai ucis...

— Vedĭ că erau Turcĭ, muiere... Turcii nu-'s ómenĭ, ca noi... Şi apoi în rĕsboi e alt-ceva... De nu-'l culcĭ, te culcă el pe tine.

— Ia hai pe luncă, hai...

Marina, chip, s'arăta mai cu virtute, decât Ion. In sufletul ei nu era nicĭ dênsa odihnită, n'ai grijă; dér fiind-că 'l vedea pe el până într'atâta de prăpădit de pe urma pĕcatului, trebuia sĕ i-s'arate aşa.

Porniră amêndoi pe câmp.

Marina grăia de locul ăla, de ălalalt, bun de pus plugul mâne orĭ poimâne, cunoscea de departe, care din Românĭ erau eşiţĭ cu plugurile, şi câte şi câte înşira, de par'că o făcuse măsa la móră.

Ion tăcea rătăcit în gândurile lui, ca în desişul unei pădurĭ fără marginĭ, până unde nu străbate glas de om, de'n afară.

— Ci spune şi tu un cuvênt, creştine, şi lasă pustiei gândurile alea...

— Of! fi-r-ar al dracului de Sêrb! O sĕ mĕ mănânce fript. Nu'mĭ piere, afurisitul, de dinaintea ochilor şi de par'că mi-l'a lipit nuş-cine de pleópe.

— Las'că vine postul lui Sân' Petru, ca mâine, şi t'ei spovedi la popa. Póte te-o mai uşura Dumnedeu.

— Bine dicĭ, fă Marino... grăì, şi deodată stătŭ locului. Adecă de ce nu m'aş spovedi Sâmbătă acuma, ca spre sfânta Duminecă, hai?...

— Vedĭ-că trebue sĕ postescĭ sĕptĕmâna întrégă înainte de spovedaniă...

— Păi, că de dulce n'am pus în gură, de nu ţiu minte de când... Da, uite, oi bea numai apă; tot ne-a deprins cu răbdarea, afurisita de fómete.

— Écă al-de Tase, Ióne... De unde or fi venind?

Ion fŭ prins de fiorĭ... Tase nu-i făcuse nimic, şi n'avea ochĭ sĕ-'l vadă de când în puţul lui se mura Sîrbul.

— Cu bună vremea, le grăì Tase.

— Mulţumim 'tale, rĕspunse Marina. Da unde-aţĭ fost.

— Păi, de ne-am vĕdut locurile. Slavă

din Aiud; prepositul St. Moldovan şi vicarul capitalar Petru Pop din Ludoş; vicarii: Raţiu din Făgăraş, Ianza din Haţeg, Barboloviciu din Şimleu şi Bud din Maramureş (ceştĭ doi din urmă în fruntea unei delegaţiunĭ de preoţĭ); Dr. Aurel Mureşianu şi Diamandi I. Manole din Braşov; Iosif Vulcan din Orade; protopresbiterul Ioan Papiu şi profesorul Dr. Remus Roşca, carĭ ca representanţĭ ai Metropolitului Miron Romanul au predat şi un autograf din partea Escelenţei Sale; Ioan Ciceronescu, secretar episcopesc în Orade; protopopii: G. Popovicĭ din Oraviţa, Ioan Vulcan din Vermeş şi I. Telescu din Arad; profesorii: T. Bulcu, V. Dumbrava, Ardeleanu şi preotul Ghera din Beiuş; Ioan V. Rusu, protopop în Sibiiu.

Advocaţii: Dr. St. Pop din Arad, A. Filip din Abrud, P. Barbu din Reghin, Dr. Amos Frâncu din Sibiiu, Mesaroş din Turda, G. Pop din Zelau, Dr. G. Tripon din Bistriţa, Dr. Z. Chirtop din Câmpenĭ, V. P. de Hărşanĭ din Sibiiu, Emeric Pop din Cluşiu, Francisc Hossu Longin şi Alexandru Hossu Longin din Deva, Barbu şi Velican din Alba-Iulia, Dr. Em. Gerasim din Aiud, Sim. Căluţiu din D. St. Mărtin, Petricaş din Turda, Dr. A. Cheţan din Reghin, Venter din Arad, Man din Sigetul Marmaţiei, Dr. Tamaşiu din Lugoş, Dr. Isidor Pop etc.

Medicii: Dr. S. Caian din Roşia, Dr. Stef. Banfi din Poiana Sibiiului, Dr. I. Comşa, Dr. Erdeli, Dr. I. Uilăcanu din Sânpetrul de Câmpiă, Dr. I. Elecheş din Săbeşul săsesc.

Apoi: Mezei, jude la tablă, Podóbă, Bereş, Dr. Marcu, toţĭ din Cluşiu; Poruţ, ataşat la consulatul român din Budapesta, Iuliu Vlăduţ, director de băncĭ în Turda, Dr. Bian din Bucurescĭ; Poruţ consilier pens. în Bistriţa; Brênduşianu, profes. în Tecuciu (România); Leontin Pop, jude de trib. în Cluşiu; Dr. Bontescu, P. Oltean şi Vlatone din Haţeg; călugĕrul Mangra şi protopopul Telescu din Arad; directorii de bancă Andreiu Cosma din Şimleu şi D. Şuluţiu din Turda; Ión Pop Papiriu, protopop în Siciu; Dr. Corn. Diaconovich din Sibiiu; Al. Onaciu, jude la tablă în Oşorheiu; I. Simionaş din Deva; Dr. Candrea redactor şi G. Trăilă paroch în Timişóra; Dragoş, proprietar în Iclod (lângă Gherla); Andr. Voda, preot în Ormenişul de Câmpiă; Boroş, Baca, Bereş, V. Poruţ, S. Pascu, C. Strîmbeiu, preoţĭ în diecesa Lugoşului; prot. Dr. Radu din Bucurescĭ; proprietarii: Cothişel şi Arieşan din Certegea; Lobonţ din Hăpria; E. Cormoş Alexandrescu din Grebeniş; S. Poruţ din Ceanul deşert; Teod. Moga din Zau; A. Albon din Tritul de sus; Opriş din Armenĭ; Catona din Dateş; Mihail Pavel din Slatina; Bozac, Albon şi I. Rusu din Velcheriu (cu o deputaţiune de ţĕranĭ); Colbazi din Spring; Crişan şi Raţiu din Teuş; B. Jurca şi preotul Fane din Sarasĕu.

Apoi Dr. Ilea din Cluşiu; ḑiariştii: T. L. Albini şi I. Russu Şirianu din Sibiiu; Bariţiu din Orăştiă; Poruţ din Almaşul mare; Suciu, Orbean, Nirăştean, preoţĭ de pe Câmpiă; Comşa, preot în Copăcel; Bota, preot în Iod (locul natal al Metropolitului Mihalyi); Dion. Catoca, preot în Borlescĭ, diecesa Oradiei-marĭ; Pleşa, notar în Berghin; Milea, notar în Poplaca; G. Bratu, stud. jur. în Bucurescĭ; Al. Vaida-Voevod stud. în Viena; I. Mihalca, Val. Laslo, Al. Bogdan, studenţĭ în Cluşiu etc. Protopopii din archidiecesă au fost toţĭ, apoi mulţime de preoţĭ, învĕţătorĭ şi alţĭ cărturarĭ românĭ, ale căror nume raportorul nostru nu le-a putut însĕmna.

O întrebare sinceră şi o propunere

către d-nii învĕţătorĭ din Transilvania şi Ungaria.

„Dascălii sunt singura armată,
pe care o recunósce civilisaţia“.
Marele poet al Franciei: *Victor Hugo.*

Sunt stăpânit de o ideiă, pe care de mai mulţĭ anĭ o frământ în mintea mea şi o încălḑesc în inima mea. Acum credêndu-o ajunsă la deplină maturitate, îmĭ iau voiă a o supune înţelepciunei On. Corp didactic spre judecare şi apreţiare.

Voesc sĕ ne cunóscem unii pe alţii.

Voesc sĕ cunóscem, după putinţă, pe toţĭ măestrii, carĭ lucréză în oficinele culturei şi deşteptărei nóstre naţionale.

Voesc sĕ cunóscem o parte dintre apostolii marĭ şi micĭ de pretutindenĭ, carĭ propoveduesc evangelia luminării şi nobilitării némului românesc.

Voesc sĕ cunóscem pe toţĭ luptătorii resoluţĭ şi întrepiḑĭ ai poetului V. Hugo, carĭ luptă ḑilnic în contra întunerecului, spre a reporta strălucita victoriă, prin care se va întemeia împĕrăţia adevĕrului pe pământ.

Voesc sĕ arătăm şi sĕ dovedim, cu vredniciă şi cu demnitate, la finele acestui véc, că ce am făcut în lume, cât am trăit, ca dascălĭ.

Voesc în resumat sĕ espunem viitorului

Icóna şcólei române

la *finea secului al 19-lea*: un **Album** *în biografii şi portrete ale membrilor corpului* didactic român de sub coróna Sfântului Stefan.

Prin acésta, cred eu, am fi ridicat un monument neperitor şcólei române la finea acestui véc, eternisând tot-deodată şi pe apostolii ei marĭ şi micĭ.

Ideia o cred destul de măréţă şi vrednică, de a atrage nobila şi binevoitórea atenţiune a tuturor dascălilor românĭ, spre a se ocupa şi familiarisa cu ea în înaltul scop de a-se aduce la îndeplinire.

Ideia acésta tinde mai departe. de a espune în faţa lumii marĭ modesta nóstră muncă, cu care nu credem a roşi vre-unul, şi prin acésta de-a căuta sĕ emulăm şi noi cu dascălii altor némurĭ culte din lume, în marginile mijlócelor de carĭ dispunem.

Opera acésta adusă la îndeplinire ar da la timpul sĕu cele mai bune documente din epoca nóstră, pentru cel ce s'ar apuca odată a scrie cu temeiu Istoria pedagogiei la noi.

In consecinţă eu a-şĭ crede, că noi sĕ nu cruţăm nimic pentru realisarea acestei idei.

Cu un cuget şi cu o inimă, s'o aducem la îndeplinire.

Esecutarea ei cere valorosul concurs al tuturor celor interesaţĭ. Jertfele materiale, ce s'ar cere pentru acésta, sunt fórte neînsemnate în faţa ideii, ce am voi a realisa.

Pe jertfele aduse de dăscălimea nóstră de până aci se înalţă în mare parte viitorul strălucit şi măreţ al némului nostru. Sĕ aducem déră cu toţii şi acésta jertfă viitorului némului românesc, din rodurile ostenelelor din trecutul nostru.

Alte părerĭ speciale în direcţiunea acésta nu voesc a mai sugera de astă-dată, ca sĕ nu preocup pe nimenea.

'Mĭ iau însĕ voie a pune spre desbatere, fiă în public, fiă pe cale privată, următórele cestiunĭ:

1) Décă sunt aplecaţĭ în principiu dascălii noştri din tóte unghiurile patriei şi de tóte gradele a lua parte la acéstă lucrare?

2) Décă da, D-nii profesorĭ dela şcólele medii şi dela institutele pedagogice şi teologice, óre n'ar fi consult, ca şi dênşii sĕ iniţieze o asemenea lucrare, care sĕ completeze opera nóstră, a învĕţătorilor, şi lucrul sĕ ia un avênt şi mai puternic?

3) Décă sunt aplecaţĭ On. membri ai corpului didactic de ambele confesiunĭ a forma o lucrare în comun séu separat?

4) Cum cred on. membri ai corpului nostru didactic, că s'ar puté mai lesne duce la îndeplinire acéstă lucrare?

După ce se vor fi discutat şi lămurit aceste cestiunĭ, eventual şi altele relative la acéstă lucrare, până la ḑiua Sf. Apostolĭ Petru şi Pavel a. c. în înţelesul propunerilor făcute, vor începe a-se lua mĕsurile pentru esecutarea lucrării propuse.

Părerile d-lor colegĭ séu se publică prin ḑiarele nóstre, séu sĕ trimit la subscrisul împreună cu aderările. Aderările se pot trimite simplu printr'o carte poştală împreună cu adresa aderentului. In eventuala lucrare numai aceia vor fi luaţĭ în considerare, carĭ de bună voiă se vor anunţa şi angaja.

Cu acestea Vĕ rog, prea stimaţĭ şi iubiţĭ d-nĭ colegĭ, a primi cu toţii asigurarea despre deosebita stimă, consideraţiune şi iubire, ce vi-le păstrez tot-d'auna.

Braşov, ḑiua Pogoririi Duch. Sfânt peste Apostolĭ, 1895.

I. Dariu,
Invĕţător la şcólele centrale române din Braşov.

SCIRILE ḐILEI.

— 27 Mai.

Distincţiunĭ şi numirĭ în clerul Archidiecesei române gr. cat. Cu ocasiunea instalării I. P. S. Sale Metropolitului Dr. V. *Mihalyi* s'au făcut următórele distincţiunĭ şi numirĭ: Au primit *brâu roşu* cu titlul de *viceprotopopĭ:* profesorii gimnasialĭ din Blaşiu Silvestru *Nestor* şi Alexandru *Uilăcan*, apoi notarul consistorial Aron *Papiu.* Administratorĭ protopopescĭ au fost numiţĭ: George *Bărbat* în Blaşiu, Ales. *Ungur* în tractul Fărăgăului; Ion *Pop* în tractul Morlacei şi Almaşului şi Iacob *Macaveiu* în tractul D. St. Mărtinului. Au fost numiţĭ *protopopi* actualĭ viceprotopopii: Beniamin *Pop* al Uiórei, Ioan *Haţegan* al Dĕrgei, Zaharie *Bran* al Biiei. De-asemenea parochului Nicolae *Tămaş* din Grid i-s'a conferit brâu roşu şi titlul de viceprotopop onorar pentru jertfele aduse în favórea scólei şi a bisericei.

—o—

Dela Vaţ primim o scire, care arată un mare grad de barbarism, desfăşurat faţă cu întemniţaţii noştri de acolo. Ni-se comunică adecă, că directorul temniţei a declarat domnului Pop de Băsescĭ, că de Rosalii nu va da permisiune nimĕruia, *nicĭ chiar fiicei sale* din depărtare, de a-l visita. Tot aşa de strălucit merg lucrurile şi la Seghedin unde, auḑim, că s'au făcut şicane familiei Lucaciu. Nicĭ fiilor sĕ nu le mai fiă iertat sĕ-şĭ vadă pe părinţiĭ lor? Acest soiu de „umanism“ maghiar à la Pazmandy, trece tóte marginele.

—o—

Dr. Lueger şi Liga. D-l V. Urechiă, preşedintele Ligei, ne edreséză din Bucurescĭ următórele rĕndurĭ cu data de 26 Maiŭ st. v.: „Domnule Redactor! In numĕrul D-Vóstrĕ din 25 Maiŭ (pag. 3) publicaţĭ o telegramă din Bucurescĭ cu data 4 Iunie, în care se afirmă, că în urma proclamărei de membru de onóre a d-lui Dr. Lueger „mulţĭ membrii şi-au anunţat eşirea lor din Ligă“. Vĕ rog sĕ luaţĭ notă, că *falsă, absolut falsă* este acéstă aserţiune. Al. Dv. devotat *V. A. Urechiă*“. — Observăm,

---

Domnului, mâine punem plugul pe ele... Bine că le vĕḑurăm svîntate...

— Tot la locuri ne ducem şi noi, grăì Marina.

— Da ce ai, d-ta neică Ióne, de eştĭ tot buimac de vre-o vreme 'ncoa? De! toţĭ am fost obidiţĭ şi suntem, că fómetea ne-a rupt la toţĭ câte-o spiţă, da uite, bun e Dumneḑeu, a început sĕ ne mai şi bucure.

— Ce sĕ fiă, rĕspunse Marina; ia, cam bolesce bietul Ion...

— Dór aşa, dise muierea lui Tase, că dumneavóstră n'aţĭ prea pătimit aşa de lipsă... Cine-a avut ca dumnea-vóstră un sac de făină?....

— Da n'am, avut nicĭ un sac, lele hăi... Nu mai scóteţĭ vorbe d'astea, că e pĕcat de dumneḑeu... Te-ai luat şi d-ta după gura brotacului de Gheorghiţă al nostru...

— Ia lasă vorba asta muere. Ce-a fost a fost. Ia mai bine sĕ rugăm şi pe Ion sĕ vie la clacă la noi...

— Ce clacă? întrebă Marina...

— Păi, sleim puţu din curte, Dumineca acuma, s'avem apă pentru vremea muncei...

— Aoleo! ḑise Marina fără voie...

Ion înfipse ochii în pămênt şi se făcù galben, ca sulfina.

— Écă, da ce 'ţĭ e, neică? grăì Tase.

— Păi, n'o sĕ pótă Ion, că nu vedeţĭ cea dat peste el cu bóla asta? Uite, aşa'l apucă, nevoiaşul de el... şi-l ţine cât e ḑiua de mare...

— Aoileo! lele Marino, e gălbenare... Sĕ pui pe sócra lui Timofte sĕ-i descânte de trei-orĭ, că-i ia cu mâna...

— Păi o sĕ pui...

— Las'că-i spui eu sĕ viă la d-vóstră.

După-ce al-de Tase se depărtară, Ion, cătà pe urmă-le cu ochĭ marĭ şi tîmpĭ.

— Ai auḑit, nevastă, o sĕ sleéscă puţul...

Plecà o clipă capul, apoi grăì de-o-dată cu tăriă:

— Sĕ scii, că plec din sat, la nópte. Mĕ duc la muncă unde-oi nimeri, numai departe sĕ fiă.

Marina tăcù atuncĭ; dér pe când da acasă, pentru îmbucat, îi grăì ... binele:

— Ascultă şi de mine, Ióne, că numai rĕu nu 'ţĭ-am vrut şi nu 'ţĭ-am făcut pe lumea asta... Nu te du nicăirea, că chiar décă-'or slei puţul, pe tine n'o sĕ cadă prepus; dér décă-'or afla, că te-ai dus, lesne te-or bănui, că mai aprópe o sĕ fii de gândul tuturor. Pe urmă inima-'mĭ spune, că n'or sĕ sleiască puţul, că multe se pun d'a curmeziş la mai tóte vrerile Românului. Şi mai bine ḑĕu, în sat la tine, cu nădejdea în Maica Domnului, decât cine scie pe unde cu mintea ratăcită şi lesne de luat la ochĭ...

— Păi, om vedea, rĕspunse Ion. Ér după câte-va clipe dise: încai de nu 'l-ar slei până ce m'oi spovedi, ca sĕ'mĭ uşurez niţel sufletul.

IX.

Sórele purcedea sĕ dejuge la vama serei.

Biserica d'abia se vedea dintre salcâmii ăi înalţĭ şi deşĭ; dér în turnul de tinichea albă se strînseseră par'că tóte luminile roşiĭ din asfinţit.

Ochiurile de gém par'că erau cuiburĭ de cotlon pline cu jar.

Ér din ele, înlăuntrul bisericei, se rĕsfrângea o văpae întrégă, care lumina tîmpla şi făcea sĕ strălucéscă tot ce închipuia argint şi aur.

Iadul zugrăvit pe bolta ferestrei din stânga, d'asupra strănei, în bătaea văpăei de sânge, prindea viéţă, şi înfricoşat se mai arăta pentru pĕcătoşiĭ chinuiţĭ de diavoli chinuitorĭ.

Ii vedeai aevea par'că, cum se frământă uniĭ de dor năprásnic, şi cum vîrà dracii ţepile într'înşii în vreme ce li-se mişcau limbile, ca para focului şi codile, ca furcĭ ale întunerecului.

In bolta ferestrei din drépta într'o lumină slabă, Mântuitorul, cu chip blând, binecuvênta o lume întrégă de copii grămădită în juru-i.

Puţin câte puţin lumina de sânge se ştergea, ér sfinţii de pe cele opt icóne marĭ ale tîmplei se iviră ochilor într'o lumină potrivită.

Sfântul Nicolae par'că'şĭ rostea rugăciunea de séră; Sfântul Mina cerea par'că pentru omenire vr'o deslegare dela Mântuitorul; Sfântul Ión Botezătorul purta par'că în ochĭ dorul de apa Iordanului;

că faima din cestiune, pe care o desminte d-l Urechiă, a fost răspândită în Austro-Ungaria de către biroul de corespondență din Viena și Pesta și publicată în mai tóte diarele din monarchiă.

—o—

Escursiune musicală. Reuniunea de musică română din Sibiiu, sub conducerea harnicului ei dirigent G. Dima, compusă din 60 de coriștĭ, dame și domnĭ, a făcut la Rosalii o escursiune la Bucurescĭ, unde a dat două producțiunĭ. A fost fórte mult aplaudată și lăudată chiar de Majestatea S'a Regina, care a luat parte la una din aceste producțiunĭ. La reîntórcere corul d-lui Dima a dat un concert și aicĭ în Brașov, fiind călduros îmbrățișat de toțĭ Românii din oraș și jur. A cântat, între alte bucățĭ clasice, și un șir de cântece poporale arangiate de d-l Dima, carĭ au fost primite cu însuflețire. Fórte mult a plăcut cu deosebire frumósa și originala colindă „Légăn verde de mătase", care se cântă aci între Românii din suburbiul Scheiu. Ceva nou au fost pentru noi cântecele poporale slovace, aranjate pentru cor cu mult succes tot de d-l Dima, carĭ fiind drăgălașe în feliul lor, au stêrnit viile și repețitele aplause ale publicului. După concert a fost masă și petrecere frumósă la otelul „Europa". Corul s'a reîntors erĭ acasă în Sibiiu.

—o—

Din Blașiu 'i se scrie diarului „Dreptatea": Serbătorile Rusaliilor în Blașiu au fost mai frumóse dór decât orĭ și unde. In prima di a celebrat în catedrală însu-șĭ Metropolitul cu o fórte numărósă asistență. Cântările au fost esecutate de corul d-lui prof. I. *Mureșianu.* Domnul Mureșianu a arătat de nou câtă putere creatóre și organisătóre posede. Orĭ de câte orĭ vin la Blașiu și am ocasiune să-l aud, tot-déuna aflu ceva nou — și ceva ce denotă progresul. Activitatea dênsului — atât practică, cât și teoretică, în „*Musa Română*", este hotărît mare. Durere însă, că acéstă activitate nu este în destul apreciată. „Musa Română" d. e. de-abia póte resufla — în lipsă de abonențĭ. Ér pentru opul destinat corurilor, despre care în tóte foile se publicase apel — închipuiți-vă — au sosit 8, di opt! prenumărențĭ....

—o—

Proces de pressă cassat. Se scie, că fostul ministru-președinte Wekerle intentase proces de pressă redactorului dela diarul „Dunantuli Hirlap" cu numele Barabas, pentru calumniă. Fóia acésta scrisese adecă, că Wekerle ar fi voit să silésca pe principele Eszterhazy și pe alțĭ câțĭ-va membri din camera magnaților, ca să nu voteze în contra proiectelor de lege politice bisericescĭ, căcĭ de va vota, el va face, ca Eszterhazy să pérdă un proces pentru 600,000 fl., ce-i pretinde dela erar. Pentru asta Wekerle a pornit proces în contra foiei al căreia redactor Barabas fù osêndit la prima pertractare cu șése lunĭ închisóre ordinară, dér el, în sensul procedurei procesuale, cerù o a doua pertractare, care avea să se țină în 6 l. c., dér nu s'a ținut, deórece *Wekerle și-a retras procesul și s'a împăcat*, — se vede bagséma, că se va fi simțit cu musca pe căciulă.

—o—

Têrgul dela Clușiu, ce avea să se țină la 13 Iunie st. n., se va ține anul acesta *în 14 Iunie.* Ințelegem aicĭ *diua têrgului*, ér têrgul de vite, ce promite a fi de astă-dată bun, se va ține tot în dilele obicĭnuite, adecă în 10, 11 și 12 Iunie st. n. Cu ocasiunea acésta de obiceiu se face la Clușiu și mare têrg de lână.

—o—

Cutremur de pământ în Florența. Din Florența (Italia) vine scirea, că alaltăierĭ nóptea s'a simtit acolo un mare cutremur de pământ, care a ținut *6 secunde.* Poporațiunea orașului a fost cuprinsă de mare spaimă și frică. Stradele se umplură îndată de lume. Tótă nóptea orașul a fost iluminat. Peste di bisericele au stat deschise, înălțându-se rugăciunĭ către Dumnedeu.

—o—

Carnea de vită, care înainte de asta se vindea la Clușiu cu 44 cr., acum deodată s'a suit la 48 cr. chila. Scumpirea acésta i-a indignat mult pe Clușienĭ, mai ales fiind-că vitele grase în timpul de față nu sunt așa scumpe, ca altă-dată, ér cele slabe sunt chiar eftine.

—o—

Diar pravoslavic în Ungaria. Cu 1/13 Iulie va apără, sub redacțiunea preotului sêrb ortodox Alexandru Curcicĭ în Sighetul din Torontal (Ungaria de sud), un diar sêrbesc intitulat „Branic Pravoslavlja".

—o—

Două atentate, carĭ au făcut sensațiă, s'au întêmplat dilele ecestea, unul în Madrid contra generalului-guvernator *Primo Rivere*, și în Rimini contra fostului secretar de stat în ministeriul de răsboiu italian, *Ferrari.* Acesta a fost nimerit de un glonț, care i-a făcut o rană mortală. Atentatorul se dice, că e un anarchist păpucar cu numele Gattei. El a fost deținut. Atentatorul contra vieții lui Rivere se numesce *Clavijo* și încă a fost prins, și tribunalul de resboiu l'a osêndit la mórte prin glonț, de-órece era căpitan. El a fost esecutat deja alaltăierĭ.

—o—

Mușcat de viperă. Din Deva se scrie că la 3 Iunie n. c., un tinăr de-acolo voind să ia nisce ouă dintr'un cuib, ce era în apropierea cetății, audì de-odată o puternică sisăitură din cuib, simțind tot odată o durerósă mușcătură la mână. In cuib se afla adecă o viperă, pe care tînărul o conturbà tocmai când ea mânca la cuă. Nenorocitul fù numai decât pus sub cură medicală.

—o—

Nouă linii ferate în Sălagiu. Se proiectéză a se înființa în Sălagiu două căi ferate: una între Șimleu și Margita, care ar împreuna comitatul Sălagiului cu al Bihorului și ar avé o întindere de 58 chilometri. Acéstă liniă ar pleca dela Șimleu și ar trece pe la Zoban, Ip, Săplac etc. A doua liniă se proiectéză a-se înființa între Șimleu și Ciucea, având o întindere de vre-o 50 chilometri. Acésta ar pleca dela Șimleu, trecênd pe la Varșolț, Crasna, Horvat, Peceiŭ și Boian, trecênd de-aci pe valea Crasnei până la Ciucea, unde s'ar împreuna cu linia ferată a statului.

—o—

Jos cu țigara! Wilhelm, împăratul Germaniei, a oprit pe toțĭ oficerii din armată de-a fuma pe stradele Berlinului și pe promenade. Insu-șĭ împăratul veghiéză asupra oficerilor și pe ce-i ce îi găsesce cu țigara, îi pedepsesce aspru. Dilele din urmă împăratul oprì pe stradă pe un locutenent, care ținea în mână o țigară, ce însă nu era aprinsă. Impăratul numai decât chiămă doi gendarmĭ, cărora le poruncì, să ia pe ofițer și să-l închidă. Acésta s'a întêmplat pe una dintre stradele cele mai cercetate din Berlin, unde se afla mulțime de lume. Casul a produs mare sensațiă, mai ales fiind-că până acum nicĭ unuia dintre împărațĭ nu i-a trăsnit prin minte să ia așa măsurĭ aspre în contra fumatului.

—o—

Prospect. La numărul acesta al foii nóstre se alăturà un **Prospect** asupra **băilor Balványos** (Büdös, Fidelisband) **din comitatul Treiscaunelor** (Haromszek.)

—o—

NECROLOG. **Vasilie Breaz,** locuitor în comuna Laz, com. Sibiiului, a răposat Dumineca la 2 Iunie în etate de 65 anĭ. Il jălesce întristata-i soție Elena cu numerósă familiă. — Dumnedeu să-l odihnéscă în pace!

Literatură.

In tipografia archiepiscopéscă Silvestru Morariu-Andrievicĭ din Cernăuțĭ (Bucovina) a apărut: **Carte de cetire pentru cursul de repețire,** de *Nicolae Ieremievicĭ-Dubĕu*, învățător la școla de aplicațiă a pedagogiului i. r. în Cernăuțĭ. Cartea conține 117 bucățĭ de cetire alese, de diferițĭ scriitorĭ bunĭ. Prețul unui esemplar de 260 pag. format mare costă numai 80 cr., legat 1 fl.

*

In institutul tipografic T. Liviu Albini din Sibiiu a apărut: **La țintă,** meditațiune politică de *N. Christea*, ases. cons. Form 8^0 de 73 pag. Prețul 40 cr.

*

Memoriĭ din 1848/49 de Vasilie Moldovan, broșură elegantă, de 11 cóle, format 8^0. Prețul unui esemplar e: **50 cr.** séu **1 corónă,** plus 5 cr. porto poștal; pentru România și străinătate *1 franc 50 banĭ.* Comandele se pot face la adresa: *Traian H. Pop*, publicist, *Brașov* (Brassó) séu la *administrația „Gazetei Transilvaniei"*.

ECONOMIA.

Stupăritul.

1. Descrierea albinelor. Albina este o insectă; se numesce insectă, pentru-că corpul ei este insectat séu tăiat în trei părțĭ principale: cap, pept séu torace, și burtă séu abdomen. La cap are doi ochĭ mai marĭ, ér pe crescet mai are trei ochĭ mai micĭ, ca nisce puncte, carĭ cu ochii liberĭ abia se pot zări.

Albina mai are la cap două antene, séu cornițe, carĭ îi servesc la pipăit, cu deosebire în coșnițe séu stubeie, unde este întunerec. Acele cornițe sunt mișcăcióse și albina le póte învêrti în tóte părțile.

In gură are albina două fălcĭ rodĕtóre, numite și mandibule, carĭ se mișcă orisontal și carĭ îi servesc la rupere și mâncare. Limba lor e tufósă, ca o mătură, și se pare, că stă din mai multe limbĭ, dintre carĭ numai pe cea din mijloc o întrebuințéză la suptul mustului de florĭ. Tot cu limba albina póte și gusta.

Mirosul albinei este fórte desvoltat și constă dintr'un organ în fața capului, aprópe așa, ca și la ómenĭ. Cu ajutorul mirosului îșĭ cunosc albinele coșnița, regiunea încătrău sbóră și décă vine vr'o albină streină între ele.

Peptul albinei e compus din trei verigĭ séu inele, și la fiă-care verigă are câte-o părechiă de picióre cu unghii la vêrf, cu carĭ rup, se acață și se urcă. De amêndouă părțile peptului are albina și două găuricĭ, ce ce se numesc stigme, cu carĭ răsuflă și dă sunete. Audul nu este așa bine desvoltat la albină, din causă, că-i lipsesce organul respectiv. Pântecele îi constă din mai multe verigĭ vêrtóse și e acoperit cu nisce perișorĭ finĭ. In pântece au vasele pentru prepararea de cêră și miere.

Albinele se împart în trei părțĭ: în regine séu matce, albine lucrătóre și trântorĭ séu bărbătușĭ. Intr'un stup se află numai o regină, apoi dela 2000—3000 trântorĭ și până la 30,000 albine lucrătóre. Tot cam 3000 de trântorĭ séu 6000 albine lucrătóre cântăresc un chilogr.

Regina este mama la tóte albinele din stup; de ea ascultă și după ea ies tóte când părăsesce coșnița. Regina este ceva mai mare și lungăreță, decât albinele lucrătóre;

Feciόra, în umbra ce începea acuma, îșĭ strîngea mai cu grijă par'că dumnedeescul prunc la sîn; Arhanghelul Gavril pe-o ușă, și Archangelul Michail pe altă ușă, unul ținea cumpĕna sufletelor și celalt sabia, cu care dă drumul sufletului din închisórea trupului; Sfântul Spiridon storcea o cărămidă, în mână-i rămânênd lutul, pe când în sus se ridica focul și 'n jos curgea apa. Sfântul Petre într'o parte și Sfântul Pavel de altă parte la încheiătura tîmplei cu păretele, așteptau liniștițĭ hramul lor de a treia di.

Perdeaua dela dveră era trasă în lăturĭ. Inapoia sfintei mese Mântuitorul pe cruce durmea somnul de om și martir, în vreme ce coróna de lumină, care-i împrejmuia capul, mărturisea de înviere și de viéță vecĭnică.

Ér lumina asfințitului, care scădea clipă cu clipă, pornia din altar, îndemn de îngenunchiare și fiorĭ de frică.

Nu mai rămăsese la spovedit, decât un Român: Ion Tabără.

In fața ușei micĭ din stânga, sta plecat cu fața la pământ, ca amorțit, și numai când părintele Iftimie se apropià de dênsul, Ion ridicà fruntea și ochii speriațĭ.

— Ia vino, fiule, de'țĭ fă și dumnéta rêndul, îi grăì părintele și se îndreptà către strana archieréscă lângă care îi era scaunul.

Ion umblà după preot, ca umbra unui om bătut de gândurĭ și înjugat de vr'o mustrare de cuget.

Apoi căḑù în genunchĭ înfiorat de-o frică fără marginĭ: firesce, avea de spus păcatul, în lăcașul Domnului.

Părintele Iftimie îi așternù pe cap patrahirul și rosti o rugăciune scurtă, ca pentru a'l vrednici, pe păcătos, de harul mărturisirei.

— Ei, fiule, grăì apoi cu blândețe; eștĭ în casa celui ce tóte le-aude și carele în tóte cugetele omeneștĭ străbate. Nu tăinui nimica din ce-ai făptuit; deschide-'țĭ inima întrégă orĭ-cât de greu 'țĭ-ar fi păcatul, și nădejdea să ne-o punem în îndurarea lui Isus Christos Mântuitorul...

Fiă-care cuvênt rostit rar, cu credință și cu dragoste, sbura către înălțimĭ cu răsunet din ce în ce mai slab.

S'ar fi asemĕnat par'că pietricelei lăsată în iazul liniștit: despică apa și iscă valurile, care cercurĭ-cercurĭ, din ce în ce mai subțirĭ, se împrăștie și se pierd în ele înșile.

Vălurelele s'au șters, dér pietricica rĕmasă e în iaz.

Așa, fiă-ce cuvênt rostit, are rĕsunet, și décă cu martor s'a rostit, scris rĕmâne.

Părintele Iftimie era martor ceresc, și Ion, ca apucat de frigurĭ, fiind-că dințiĭ îi clănțăneau, îșĭ mărturisi înfricoșatul păcat, că făcuse mórte de om.

In vremea acésta biserica se tot cufunda în umbrele serei.

Și când Ion sfîrși de mărturisit, prin ușa bisericei rĕmasă deschisă străbătea o lumină de amurg, care se sfia par'că să trécă din pridvor în biserică.

Tóte, în lăcașul Domnului, se amestecau cu întunerecul, și numai două, trei candele pâlpăiau la iconostas și d'asupra dverei, împrăștiind licărirĭ așa de slabe, că se pierdeau în însă-șĭ neputința lor de-a lumina.

Părintele Iftimie, îngrozit de greutatea păcatului, dér și pĕtruns de milă și de îndurare până în adêncul sufletului, se întreba, décă era vrednic să deslege pe Ion de-așa păcat; se întreba, ce canon să-i dea, fiind-că n'ajunge omului une-orĭ viéța lui tótă, ca să-'șĭ ispășéscă o vină grea.

Cugetul lui de om drept și de preot, îi spunea cu tăria credinței, că Ion nu se făcuse vinovat de furt, decât într'o clipă de desnădejde, decât din fóme, și mai mare chin, decât să'țĭ vedĭ pe-ai tĕi căutându'țĭ în ochĭ și spunêndu'țĭ cu privirile pierdute: „mi-e fóme... mor!..."

„Maică, 'mĭ-e fóme! n'a venit tăicuțu!" strigase băețelul din casă, — așa spusese Ion în mărturisirea lui, și atuncĭ ochĭ și minte i-se întunecară a prăpastiă... și o pornise glonț...

Și se înfiorase tot ce era omenesc în părintele Ieftimiă, căcĭ i-se închipui grozăvenia acelor clipe...

Pe urmă Ion se făcuse vinovat de omor... Era păcatul cel mai greu...

Dér și aci, acelaș glas, îi spunea părintelui, că Ion, omul bun și aședat, muncitor și cu drag de casa lui, fără de voie se făcuse ucigaș.

colórea ei este căstăniă și cu verigile galbine.

Regina se împărechéză cu trântorul numai odată, cât trăesce; împărechierea se face în aer liber și încă în sbor. Cu acea ocasiune apoi trântorul și móre, ér regina, întorcêndu-se în coșniță, începe a oua pe fiă-care ḑi dela 200—300 ouĕ. De aci ne putem ușor esplica, cât de tare se pot înmulți albinele.

Regina are un organ genitor pentru ouĕ și o bășică cu spermă (mĕduvă) pentru rodirea ouĕlor. Când oul se rodesce, ese din el albină lucrătóre, séu regină, la din contră — trântor. Nu puțin contribue la acéstă și celula (căsulia) în care se depun ouĕle. Din celulele cele mai micĭ es numai albine lucrătóre, din cele mai bulbucate trântorĭ, ér din cele și mai bulbucate (ca țița) de pe marginea fagurilor, se desvóltă reginele.

După ce regina depune oul în celulă, acela se clocesce și la trei ḑile după aceea ese din el un vermuleț alb (larvă), care după alte șése ḑile se preface în nimfă (cocon); pe acésta o astupă apoi albinele lucrătóre în căsulia ei cu un capac de céră și în starea acésta stă 12 ḑile. Trecênd timpul acesta, nimfa róde capacul și ese afară ca albină deplin desvoltată. Dela depunerea oului în căsuliă prin matcă, până la desvoltarea perfectă a individului de albină, trece un timp de 21 ḑile. La trei ḑile după desvoltare, atât regina, cât și albinele lucrătóre pot sbura, trântorii însĕ numai după opt ḑile.

Reginele pot sĕ trăéscă până la șése anĭ, dér nu e bine a-le suferi în coșniță mai mult ca trei anĭ, deórece îmbĕtrânesc și nu mai pot rodi ouĕle, d'n care causă apoi se fac în stup mai mulțĭ trântorĭ, decât albine lucrătóre. Albinele lucrătóre pot sĕ trăéscă dela 6—12 lunĭ; ele fiind tare lucrătóre, se prăpădesc fórte curênd.

Trântorii séu bărbătușii trăesc și ei câte-trei patru lunĭ, până când se sfĕrșesce cu roitul, apoi încep a-i scóte din coșnițe albinele lucrătóre, și a-i ucide, ca sĕ nu le mănânce mierea peste érnă, fără de-a lucra nimic.

Albinele lucrătóre sunt cele mai cuprinse cu lucrul, pe care și-l împărțesc așa, că unele stau acasă și îngrijesc de clocirea ouĕlor și nutrirea vermilor, altele se ocupă cu facerea fagurilor, altele sbóră la câmp după miere, altele adună praful séu polenul de pe florĭ în formă de globulețe și altele fac fagurii.

Fagurii constau dintr'un părete subțire la mijloc și pe amĕndouĕ părțile aceluia sunt celulele, în carĭ se depune mierea. La facerea fagurilor albinele se acață una de alta și își întind soldulețiĭ dela una la alta, ca și lucrătorii la facerea unei case, când întind cărămiḑile din mână în mână. Colórea fagurilor la început e albă; clocindu-se însĕ puii în ele, se îngălbinesce și înegresce.

După ce unele din albine s'au apucat de facerea fagurilor, altele și încep a căra miere în celule făcute. Mierea o sug albinele din mustul florilor, pe care cu ajutorul organelor lor o prefac și adună într'o bășică, unde stă până ce se umple și apoi o tórnă în celulele fagurilor, în carĭ, pentru ca sĕ nu curgă, o acopere cu un acoperemênt fin de céră. Din mierea acésta se nutresc albinele numai tómna târḑiu, când adecă nu mai află nutremênt pe câmp, și primăvéra, până când cresc florile. Când stupul nu are primăvéra miere de ajuns, atuncĭ stuparul trebue sĕ-i vină într'ajutor prin punerea unui blid sub coșniță, în care se pune apă cu zahar, séu miere cu apă.

(Va urma.)

HIGIENA.

Bóla și caracterul.

Adevĕrate sunt vorbele unui bĕtrân, care a ḑis: „Când voițĭ sĕ vorbițĭ cu un om, de care avețĭ nevoie, alegețĭ bine momentul. De va fi dispeptic, nu'l deranjațĭ la ora mesei; décă e nervos, așteptațĭ ca cerul sĕ fiă limpede. Décă e vorba de o femeie, oh! atuncĭ îndoițĭ precauțiunile, căcĭ caracterul se schimbă din lună 'n lună și la orĭ-ce oră".

Caracterul e schimbător, ca și un caleidoscop, și fórte schimbat după starea sănĕtățeĭ. Bóla, și maĭ cu sémă operațiunile cronice, esercită o influență învederată asupra stărei nervóse și prin urmare asupra stărei morale a individuluĭ. Schimbațĭ natura bólei și el va reveni îndată.

Voltaire, nu a ascuns'o scriind: „Voițĭ sĕ schimbațĭ cu totul caracterul unuĭ om? Dațĭ-i în fiă-care ḑi câte-o purgațiune emoliantă, până când îl vețĭ fi ucis. Carol XII lea, în timpul frigurilor, de carĭ suferea pe drumul spre Bender, nu mai era acelașĭ om; dispuneau de el, ca de un copil".

Caracterul celor suferindĭ de podagră, e cunoscut. Omul cel mai amabil în treiḑecĭ de anĭ devine insuportabil de când e chinuit de reumatisme. Ĭi fond. bóla a făcut sĕ se voteze legea divorțuluĭ. Caracterele se potriveau, totul mergea bine în căsnicĭă, până la un moment, apoĭ sistemul unuia a luat-o la drépta, al celuil'-alt la stânga, uratul de sodă s'a acumulat viclenesce în țesăturĭ, și încetul cu încetul discordia a sosit. Puțin prea mulțĭ nervĭ într'o parte, cristal uric de cea-l'altă, și écă caracterele devenite opuse.

S'ar puté ḑice multe și mĕrunte asupra acestui subiect, esplorat în mod insuficient din partea psihologilor, însĕ am fi prea indiscrețĭ.

Profesorul Azam, din Bordeau, a reluat cestiunea modificărilor, pe care le póte resimți caracterul în timpul bóleĭ. D. Azam afirmă, că orĭ-care persónă atinsă de orĭ-ce bólă cronică, își vede dispositia transformată și caracterul schimbându-se. El citéză câte-va casurĭ interesante, anume nisce esemple, unde modificațiunea caracteruluĭ rĕmâne chiar după disparițiunea turburărilor, care le-au produs! Ast-fel ruptura unui picior, séu a pulpei e suficient, chiar după vindecare, a face dintr'un om plăcut, un om nesuferit. Un om își rupe în în douĕ fluerul picioruluĭ, écă'l trântit în pat pentru trei lunĭ. Va fi supărăcios, acésta orĭ și cine o póte înțelege, însĕ bolnavul devine posomorît și începe a urĭ pe cei ce'l încónjóră. Apoi, când se póte scula și începe a umbla, aceste sentimente, departe de a se modifica, devin din ce în ce mai rele și provócă la dênsul nisce impulsiunĭ ciudate, atât de ciudate încât i-a întrat în cap sĕ spintece pe nevastă-sa, pe fiă-sa, pe orĭ și cine, numai sĕ pótă spinteca pe cine-va. Acest bolnav avea cunoscința atât de bine determinată asupra impulsiunilor sale omucide, că era mâhnit și ruga pe toțĭ sĕ nu se apropie de dênsul. Acésta este numai influența unei fracturĭ ale osului tibea și al peroneului.

Un avocat e silit sĕ stea în pat în timpul mai multor lunĭ, când începu sĕ umble; toțĭ fură mirațĭ de a găsi în el un alt om. El fusese vesel, acum devenia mâhnit, hypocondru, fricos și abătut. Acestea sunt transformațiunĭ ale caracteruluĭ produse prin cause indirecte. Perversiunile sunt atât de numerőse, ca și transformațiunile.

D. Azam atrage atențiunea asupra turburărilor morale, carĭ se pot observa la persónele nevralgice, la bolnavĭĭ atinșĭ de anghină de pept, de turburărĭ digestive și de afecțiunĭ diverse. Orĭ-cine póte constata acésta la aprópele sĕu. Suferința ne schimbă. Se póte óre localisa caracterul într'o regiune óre-care a creerului? D. Luyo crede, că da, și el e de părere, că caracterul resistă în regiunile basei creerului, care percepe iritațiunile cerveletuluĭ. Acésta este o părere din cele mai autorisate; însĕ ea este cu totul speculativă și pricepe orĭ-cine, că nu va veni nimĕruĭ în gând de a merge sĕ esamineze cerveletul cui-va pentru a sci, décă are un bun séu rĕu caracter.

Popa Cojoc.

După ce s'a domolit rĕscóla dela 1848 din Ungaria, tênĕrul împĕrat al împĕrăției austro-ungare Francisc Iosif I. a mers, ca sĕ cerceteze și Ardealul. Românii 'i-au făcut paradă mare și, pe unde trecea, poporul îi ieșia înainte spre întêmpinare în frunte cu preoțiĭ sĕi.

Între acei preoțĭ, carĭ au ieșit înaintea tênĕrului împĕrat, a fost și Popa Cojoc dintr'un sat din partea despre miaḑă-ḑi a Ardealului. Acest preot era cam de vr'o cincĭ-ḑecĭ de anĭ de bĕtrân. Împĕratul se îndrepta câte c'o vorbă douĕ către fie-care preot și une-orĭ și către uniĭ țĕranĭ bĕtrânĭ, carĭ erau mai de cinste. Și așa împĕratul a întrebat și pe preotul Cojoc orĭ de are copiĭ.

„Am Majestate, sunt toțĭ aicĭ," îĭ rĕspunse Cojoc. Și din mijlocul poporului au ieșit patru flăcăĭ, unul de vr'o douĕ-ḑecĭ de anĭ, și toțĭ ceilalțĭ de-a rêndul tot cu câte un an mai tênĕr unul decât altul.

Împĕratul s'a uitat la flăcăĭ, s'a uitat lung și la Popa Cojoc, apoi s'a întors la generaliĭ sĕĭ, carĭ îl petreccau din loc în loc. Generaliĭ venind mai aprópe, se uitau cu ochĭ marĭ, plinĭ de mirare, când la popă, când la flăcăiĭ luĭ. Popa era voinic, înalt, plin de viață în fața, flăcăiĭ erau de asemenea voinicĭ, sdravenĭ și frumoșĭ.

„Sĕ trăescĭ părinte, și sĕ-'țĭ trăiască flăcăiĭ! Avem sĕ facem cătane de frunte din eĭ", ḑise tênĕrul împĕrat.

Generaliĭ nu încetau de a vorbi între olaltă; împĕratul însĕ se uita cu ochĭ veselĭ și plinĭ de zimbet la flăcăĭ; căcĭ erau Românĭ nu șagă, acei Românĭ, pe carĭ s'a răzimat împĕrăția habsburgică în vremurĭ de grele primejdiĭ, voinicĭ de ai lui Iancu, carĭ au ținut strajă la scaunul împĕrătesc, când rĕsvrătitorii lui Kossuth au amenințat cu dărîmare marea împĕrăție a Austro-Ungariei.

„Sĕ-'mĭ lașĭ părinte doi flăcăĭ, ca sĕ'i duc cu mine la Viena", îĭ ḑise érăși împĕratul.

Óre căința, ce arăta și omenia lui din trecut, nu erau chezășiă, că Dumneḑeu putea sĕ-l ierte odată și sĕ-l ușureze cu încetul din greutatea mustrărei de cuget?

Părintele Iftimie se ridică cutremurându-se de puterea harului sĕu, acoperi capul lui Ion cu patrahirul, și de astă-dată cuprins de tot focul menireĭ luĭ de rugător înaintea Celui Prea înalt, stătu mult, cufundat în întunerec, și cerù Mântuitorului lumei alinare pentru pĕcătosul, ce fără ce voie greșise întru cele greu de iertat.

Pe urmă îĭ rêndui canónele și-i făgădui sĕ-l scape de primejdia aflăreĭ trupului Sêrbului.

Fără glas în fața bucurieĭ sufletescĭ, că i-se făgăduia alinarea și iertarea de pĕcat, Ion sărută cu pornire mâna părintelui și o duse la frunte; bătù apoi trei mătănii înaintea iconostasului și după câte-va clipe eșĭ cu părintele.

În dreptul ușeĭ, ca o stea depărtată, lucia printre copacĭ lumina unui felinar din curtea arendașului.

În nóptea aceea Ion dormi mai odihnit, cum de fórte multe ḑile nu durmise. Când fù sĕ pornéscă cu plugul la locurĭ, grăi muierei:

— Măre, sfânt lucru e căința și iertarea; sĕ feréscă Dumneḑeu însĕ și pe vrăjmaș de fómete și de pĕcat...

(*„Revista Nouă".*)

Bostanul.

(Poesiă în prosă de Iwan Turgenieff.)

A fost odată un bostan.

El trăi timp îndelungat în cea mai deplină fericire, când de-odată, ca din senin, îĭ vine la cunoscință, că tótă lumea îl ține de un nătărău prost.

Scirea acésta îĭ făcù mult sânge rĕu și batere de cap. Doria sĕ afle o cale, prin care sĕ încungiure orĭ-ce veste urîtă, ce s'ar face pe socotéla sa.

De-odată îĭ plesni o ideiă, pe care numai decât o și puse în praxă. Intr'o ḑi se întêlnesce adecă cu un prietin, cu care întrând în povestĭ, ajunge vorba la un pictor renumit.

— „Pentru numele lui Dumneḑeu!" ḑice bostanul, „dér încă nu scii, că pe acest pictor l'au aruncat de mult între vechiturĭ? Trebue sĕ scii așa ceva... Dómne, rĕmas mai eștĭ de lume."

Prietinul se rușinéză, crede bostanului și se alătură la părerea lui..

— „Ah! ce mai drăguță de carte am cetit aḑĭ!" ḑise un alt cunoscut.

— „Ce vorbescĭ?" rĕspunse bostanul cu mirare „cartea din vorbă nu plătesce o cépă degerată; asta o scie tótă lumea, și tu încă nu-o scii? Rĕmas mai eștĭ de lume frate!"

Acest cunoscut rĕmase și el uimit și se alătură la părerea bostanuluĭ.

— „Ce om harnic e amicul nostru N. N.", ḑise al treilea cunoscut către bostan, „în adevĕr, el e un bărbat fórte cum se cade!"

— „Pentru Dumneḑeu!", fù rĕspunsul bostanului, — „încă și vrăbiile sciu, că N. N. e cel mai de nimica om; nu scĭĭ, că a înșelat pe tóte rudeniile sale? Póte fi cine-va, care sĕ nu scie acest lucru?.. Precum vĕd, tu eștĭ tare rĕmas de lume!"

La auḑul acestora. al treilea prietin încă s'a rușinat de cele ḑise, și s'a alăturat la părerea bostanuluĭ.

De aicĭ încolo sĕ fi fost lăudat înaintea bostanului orĭ și cine și orĭ și ce, el pentru toțĭ și pentru tóte avea același rĕspuns, din când în când mai adăuga: „Și tu încă-l socotescĭ ca autoritate?"

— „Acesta e omul draculuĭ!" ḑiceau amicii bostanuluĭ. „Uite ce cap, ce minte mai are!

— „Și ce limbă!" ḑiceau alțiĭ, „un adevĕrat geniu!"

Și așa mergênd vorba din gură, în gură, étă că la urmă editorul unui ḑiar în credință bostanului redigiarea părțiĭ critice a ḑiaruluĭ. Acum bostanul s'a apucat sĕ critice tótă lumea în limbagiul sĕu îndatinat și în forma-i cunoscută. Ast-fel bostanul, care mai înainte era inimicul orĭ-căreĭ autorităță, a ajuns a fi el însu-șĭ o autoritate; tinerimea mai ales se alipesce cu nebuniă și tremură înaintea lui...

Și astăḑĭ acestor bostanĭ le umblă bine pânza... între slăbănogĭ.

M. B.

Garda 'mpĕrătéscă a fost totdéuna alcătuită în cea mai mare parte de Românĭ, mai ales Năsĕudenĭ și Bănățenĭ, băețĭ din cele două așa numite hotare militare, carĭ făceau două regimente de grănicerĭ, pazitorĭ de plaiurĭ în timp de pace, purtătorĭ de steagurĭ și avant-garda oștirilor împĕrătescĭ în vreme de bătaie. In garda împĕrătéscă Românii erau cei mai multĭ, nu numai din pricină, că împĕrații cunosceau credința și alipirea lor de tron, ci și pentru-că erau voinicĭ, înalțĭ ca bradiĭ și frumoșĭ, de'țĭ era mai mare dragul sĕ te uițĭ la ei.

„Cum poruncesce Măria Ta“, rĕspunse popa Cojoc. „Când le-a veni vremea, am sĕ-i dau cu dragă inimă și pe eștilalțĭ doi, și în sfîrșit și pe cei mai mĕrunțĭ, ca sĕ slujască țĕriĭ și împĕratului“.

„Numai pe unul ți-'l mai vrem și anume, pentru-că 'i băiat, nu șagă. Unul sĕ-'țĭ rĕmâe acasă, ca sĕ-'țĭ poată sprijini bĕtrânețele,“ dise împĕratul éră șĭ cu blândețe, bucurându-se de purtarea preotului și de bĕeții lui.

„Pentru bĕtrânețe avem noi alțiĭ mai micĭ. De-a vrea Dumnedeu, or cresce marĭ spre bucuria și mângăierea nóstră. Și apoi mai avem noi și fete“.

„Mai ai copii, părinte?“

„Mai am, Măria Ta! Dacă te îndurĭ sĕ-'i vedĭ, sunt aicĭ.“

Împĕratul n'a rĕspuns nimica, a zimbit numai clipind din ochĭ și, sărind jos de pe cal, s'a apropiat de mulțimea poporului. De asemene au descălicat și vr'o câțĭ-va generalĭ.

Popa Cojoc și-a adus copiiĭ înaintea împĕratului. Împĕratul însĕ a făcut un paș înapoi, credênd că orĭ e înșĕlat, orĭ batjocurit. Lui nu'i venia a crede, că popa Cojoc are atâta gloată. Mĕ rog, trei fete marĭ, frumóse și frumos îmbrăcate, în urmă doi flăcăiandri subțirĭ și cutezătorĭ la umblet, apoi patru copii mai micĭ, sĕ nu te pue în mirare? Preoteasa venia în mijloc și de amêndouĕ părțile rochei sĕ țineau doi copii mai micĭ, ér' în brațe purta alțĭ doi copilașĭ de fașă, gemenĭ. Ei toțĭ au venit dimpreună cu cei patru flăcăi grămăgióră în fața împĕratului. Erau toțĭ șepte-spre-dece suflete, o spuză de copiĭ și toțĭ ai popei. Pentru-că erau toțĭ unul ca unul, împĕratul a trebuit sĕ creadă, că toțĭ aceștia trebue sĕ fie frațĭ și copii ai popei, căcĭ altmintrelea n'ar fi credut în schimbul împĕrăției sale cu un bĕț de cerșitor, că toțĭ aceștĭ copii sunt frațĭ dela un tată și dela o mamă.

„Ce dicețĭ, domnilor, de lucrul acesta?“ întrebă Împĕratul pe generalĭ. —

— „E o minune, Maiestate, e o minune.“ Bĕtrâniĭ generalĭ credeau, că e lucru minunat, că tênĕrul popor al Românilor póte da dovedĭ de atâta înmulțire. Împĕratul bate pe umĕr pe popa Cojoc și'l întrébă: „*Ai avere?*“

„Am, cât a dat-o Dumnedeu.“

„Și ce dicĭ, când te gândescĭ, că ai atâția copii?“

„Ce sĕ dicem, Măria Ta? Noi nicĭ nu ne gândim, când îi facem, nicĭ nu ne batem capul cu ei, când îi avem. Ni sunt grei, până sunt micĭ. Dacă apucă odată a cresce, ni sunt de ajutor, că nu muncim cu mânĭ strĕine. Copiiĭ sunt averea Românilor, ș'apoi noi Românii numai de copii și de cote góle nu ne plângem!“

Generalii ascultau vorbele popii cu luare de sémă a unui om, care ar audi pe altul povestind de-o călĕtorie la lună. Împĕratul îșĭ strînse sprîncenele ca isbit de-o lumină puternică; par' că înțelegea acum, de ce sĕ plâng cele două nații, ce locuesc în Ardeal, adecă Ungurii și Sașii, că Românii sĕ înmulțesc și învie, ér' ele sĕ răresc și sĕ perd. Numĕrul biruesce! Românii vreau sĕ fie în numĕr mare și sunt. Câtă vreme caută Sașii averea în banĭ și Unguriĭ în falĕ, Românii umblă cu coatele góle și dic, că averea lor sunt copiiĭ.

Împĕratul a luat pe flăcăii lui Cojoc la Viena. Ca sĕ-'șĭ pótă ține familia — mai ales ca o rĕsplată séu ca un dar pentru vrednicie — Împĕratul a poruncit se i se dea popei Cojoc o pensiune de cincĭ-decĭ de florini pe lună, pînă când copilul cel mezin va cresce mare.

Au trecut mulțĭ anĭ. Austria purtase rĕsboie cu Prusia și cu Italia.

Împĕratul îmbĕtrânise. Era pela 1880, când cancelarlul împĕrătesc vestì împĕratului într'o di, că un bĕtrân preot român vrea sĕ vorbéscă cu Dênsul. Asta i se și încuviință.

Preotul, un om bine făcut de vr'o opt-decĭ de anĭ, cu statura lui voinică, cu fața blândă, cu pĕrul de tot cărunt și cu barbă albă, spune împĕratului, că el e popa Cojoc.

Împĕratul, după cum ușor sĕ póte înțelege, 'l-a uitat de mult. Preotul îi aduce aminte de întêlnirea cea din Ardeal, și împĕratul, aducêndu-șĭ aminte, se apropie de cinstitul bĕtrân și vrea sĕ-'i sărute mâna.

„Cum o mai ducĭ părinte?“

„Bine, Măria Ta, audă-'țĭ Dumnedeu rugăciunea și sĕ Te ție Dumnedeu, ca sĕ ne cârmuescĭ cu pace și cu dragoste!“

„Și ce-'țĭ fac copiiĭ?“

„De aceea am venit, Măria Ta. Fetele le-am măritat mai pe aprópe, mai pe departe, cum le-a fost scris și împărțit dela Dumnedeu. Dar' cu fetele nu facĭ casă; cu dênsele nu te poțĭ mângăia; ele sunt date și date, rĕmân. De băețĭ mi-'ĭ mai mare jalea. Trei mi-au murit la bătălia dela Cânecreț și doi la cea cu Pămêntejii, trei îs încă la cătane aicĭ în Beciu. Am avut opt feciorĭ, toțĭ opt au slujit Măriei Tale cu credință. Mai am acasă încă unul al opt-spre-decelea copil, pe care Măria Ta nu 'l-ai vĕdut atuncĭ, pentru-că-'i născut mai pe urmă și stăpânirea vre să mi-'l iee și pe dênsul la cătane. Eu's bĕtrân, preoteasa mi-'i bĕtrână și pensia care am căpĕtat o amu n'o mai căpĕtăm, de óre-ce ni s'a spus, că copilul cel mezin îi mare. Dér' nu numai atâta, ci ei vreu numai decât sĕ mi'l iee la cătane și sĕ mi'l jure și pe cel mezin. Noi nu mai putem munci, s'au trecut timpurile și numai în dênsul ni-i tótă nădejdea și puterea — și am venit sĕ cad la piciórele Măriei Tale și sĕ Te rog, sĕ ni lașĭ băiatul, că numai atâta băiat mai avem. 'Am avut opt băiețĭ' și pe toțĭ opt 'i-am dat cu dragă inimă, ca sĕ slujască împĕrăției, dér' pe al nouĕlea nu'l putem da, că rĕmânem singurĭ și n'are cine ne căta.“

„Opt flăcăi ai avut la cătane!“ împĕratul sĕ primblă prin sală. De odată stă locului.

„Părinte! opt băețĭ ai avut, și toțĭ opt au fost cătane. Mai ai unul; lasă-'l și pe dênsul sĕ fie cătană!“

Și popa Cojoc s'a întors acasă cu grija pe cap, că are sĕ-'l dee și pe al nouĕlea.

Doi dintre băeții lui Cojoc, amêndoi căpitani în Viena, erau însărcinațĭ după porunca împĕratului sĕ iee leafă îndoită, ca sĕ îngrijéscă de bătrânii lor părințĭ câte dile vor mai trăi.

Era frumósă, era vrednică de un împĕrat, porunca, ce-a dat'o împĕratul, și popa Cojoc putea sĕ se mândrească și sĕ spue tuturora vorbele Impĕratului:

„Opt copii am avut, și toțĭ opt au fost cătane! Am mai avut unul și l'am dat și pe acela la cătane, ca sĕ se pomenéscă de popa Cojoc și de băețiĭ lui.“

G. Coșbuc.

Vocĭ din Public*)

Intîmpinare.

Subscrișiĭ membriĭ în comitetul și sinodul parochial din comuna nóstră, fiind de față la 29 Martie v. c., când sĕ ținù alegerea de preot, venim înaintea publicitățiĭ a rĕspunde pe basa adevĕrului și a cugetului curat, următórele:

Corespondentul (un alegĕtor) din Nr. 10 al „Foei de Dumineca“, care a lăudat alegerea de preot după placul sĕu, adăogênd altele și afară de obiect, ar fi făcut bine, décă avea simț de dreptate sĕ descrie adevĕrul, éră décă nu, [illegible] pus lăcat pupezei sale, căcĭ étă faptul adevĕrat despre tóte:

La alegerea de preot eram tot sinodul parochial la un cuget: că acela, care voesce a fi ales de preot, mai 'nainte sĕ depună scripturistice o declarațiune, la care sinodul are a hotărî óreșĭ-care tacsă asupra tuturor venitelor sistemisate, d. e. cununia, molitvele etc., căcĭ am fost destul mușcațĭ de rĕp. preot 35 anĭ, și lucrul era gata.

Sarcina acésta a fost decisă de întregul sinod parochial, că d-l învĕțător Nicolae Budescu, ca al II-lea membru în sinod, sĕ o presinte verbal D-lui protopop. Vorbitorul nostru a rostit'o în modul cel mai sonor, dulce și limpede, așa că tot sinodul am strigat: Drept este, așa dorim cu toțiĭ! Acésta dorință a nóstră mai curênd s'ar fi lipit de păreții bisericei, decât de d-l protopop. Decĭ, înfrângêndu-ne d-l protopop dorința, cu toții am strigat: Cine voesce a vota fără aceste condițiunĭ, sĕ rĕmână aicĭ în biserică; cine nu, sĕ mergem afară.

Maioritatea împreună cu învĕțătorul am și eșit, rĕmas'au puținĭ: epitropia și d-l protopop. Unii cu învĕțătorul împreună totușĭ am dorit, sĕ re 'ntrăm, numai ca sĕ vedem decurgerea votării. La reîntrarea nóstră, ce sĕ mai presupunem: étă că doi neómenĭ din acei rĕmașĭ, despre carĭ sciu positiv cu depunerea jurămêntului, că au fost corupțĭ și îndopațĭ de țuică ș. a., năvălesc asupră-ne strigênd; afară, — ce mai căutațĭ aicĭ, nu avețĭ vot a vorbi în sinod, etc. etc.

D-l protopop, sculându-se dela masă, în loc de-a liniștì pe cei doi revoluționarĭ corupțĭ, mergea direct la învĕțătorul nostru și vijăia din mână către d-sa, de ce ne mirăm cu toții, — póte pentru cuvintele rostite sfânt și drept în favórea a 2000 suflete. Invĕțătorul nostru, împreună cu ceilalțĭ fruntașĭ din comuna nóstră, vĕdênd, că merge pe puterĭ, au fost silițĭ a părăsì actul pĕcătos de alegere.

Nu cum a dis corespondentul, că învĕțătorul a sărit la d-l protopop, și ómenii l'au scos de grumazĭ afară. Ar fi óre de presupus despre un învĕțător, sĕ facă așa ceva? Corespondentului îi dicem: că minte grosolan, fără pic de rușine.

Dér noi tot am fost interesațĭ a inspecta decurgerea votăriĭ, și ce sĕ vedĭ? — Nicĭ nu sĕ duseră vre-o 20 voturĭ și „hup“ un acov cu țuică în ocolul bisericei, la îndemnu celor dinlăuntru, că nu veniau voturĭ.

Avênd acum banchet de votare, un Ion Vrajitor striga pe stradă: hai ómenĭ sĕ bem țuică! Cu sila îi trăgea în ocolul bisericei pe sĕrmanii ómenĭ; altul îi berbecea sĕ-șĭ dea votul, că pentru ce a supt țuică. Astfel, cu tămbălăul acesta, a reușit unicul candidat George Ionescu, cu o maioritate de 93 voturĭ, presente, nepresente, dintr'o listă ce cuprindea 275 alegĕtorĭ.

Precum s'a observat, d-l protopop a avut ideiă clară despre revoluțiunea așteptândă, căcĭ cu d-sa a luat parte în sinod și un Nicolae Popoviciu din Luncavița, carele e cam rudenie cu d-l protopop, și cumnat cu rĕmășitul, pardon, rĕușitul G. Ionescu, despre carele scim prin dovedĭ, că coruperea și revoluțiunea escată în sinod, prin stăruința sa brutală s'a efeptuit, ca de sigur, sĕ reușéscă ginerele sĕu G. Ionescu, ca preot în comuna nóstră, pentru-că acuma este a patra comună de când dênsul îșĭ cércă norocul. Noroc, că a primit fata rĕp. activului preot al nostru, ca soțiă, căcĭ nicĭ prin corupțiune nu rĕușia, și mai cutreera dênsul tóte trei diecesele, până éră șĭ se aședa ca scriitor unde-va. Subscrișii declarăm publice acéstă alegere de rară în feliul sĕu, și négră pentru întréga comună.

Acum sĕ trecem puțin afară de obiect. Corespondentul a atacat pe d-l învĕțător dicênd, că este trădător de națiune, că-șĭ petrece în timp liber cu un jidan din sat, că în școlă nu face nicĭ un progres cu copiiĭ. Subscrișii la tóte acestea declarăm și mărturisim sĕrbătoresce, că d-l învĕțător al nostru, în decurs de 10 anĭ, de când e la noi, îl scim de o persónă blândă, bună și dréptă în tóte privințele.

Că ar fi acusat în cale oficiósă pe cei doi ómenĭ, carĭ au fost la Clușiu, e cu totul neadevĕrat; respectivii singurĭ s'au desgolit înălțându-se, că au strîns mâna cu presidentul, apoi respectivii deputațĭ au încassat spesele dela Clușiu în tacsa comunală cu ocasiunea încassarei dărilor statului, până-ce a treia óră îi aflară încasând la spese nisce scriberĭ de la notariat. Astfel a ajuns scirea în urechile altora.

Că-șĭ petrece d-l învĕțător cu un jidan, e drept; și unul și altul are familiă, apoi localitățile ambilor sunt vis-à-vis, așa dicênd mai că e silit sĕ converseze. Noi scim, că învĕțătorul îșĭ petrece în timp liber mai mult cu noi, unde ne strîngem câte 20—30 ómenĭ, ascultând dela d-sa multe și frumóse informațiunĭ. Că d-l învĕțător nu ar face nicĭ un progres cu copiiĭ noștri, ne mirăm de corespondentul, cum a cutezat a spune așa ceva, când singur respectivul a luat parte la esamenul final, unde a vĕdut un progres laudabil. Noi nu putem cere mai mult dela un prunc în al treilea an, când scie a conjuga, a traduce, a scrie și a ceti în ambele limbĭ, calcularea etc.

Noi toțĭ locuitoriĭ comunei mărturisim, că ne bucurăm de ostenelele d-lui învĕțător, carele sprijinesce atât școla, cât și biserica nóstră, cu cea mai mare dragoste și iubire.

După tóte acestea dicem pe scurt corespondentului, că décă a lăudat alegerea de preot, acésta a făcut'o din alt interes, dér că a atacat pe d-l învĕțător al nostru Nicolae Budescu, acésta a făcut'o numai din ura și invidia, ce domnesce în inima sa asupra învĕțătorului nostru.

Verendin, 29 Maiŭ n. 1895.

Ion Muntean.	**Samuil Bosioc.**
Stefan Mufascu.	**Ion Jurcescu.**
Nicolae Trebuian.	**Meilă Mutașcu.**
Stefan Curescu.	**Perse Bosioc.**

*) Pentru cele cuprinse sub acéstă rubrică Redacțiunea nu ia rĕspunderea.

MULTE ȘI DE TOATE.

Exposiția copilăriei.

Comisiunea însărcinată cu organisarea exposițiunei universale din anul 1900 a luat inițiativa sĕ organizeze, între altele, și o expozițiune a copilăriei. Pentru acest scop se va clădi un palat imens în incinta expozițiunei, unde sĕ se vadă istoria copilăriei din timpurile cele mai vechĭ până astădĭ. Tot ce privesce viața copilului va fi representat: îmbrăcămintea, hrana, instrucțiunea, educația, jocurile, petrecerile vor fi representate în natură.

Acolo se va vedea copilul de cum se nasce până la 5 anĭ, pus în tóte condițiunile de viața ce-i póte procura starea nóstră de progres; apoi va veni vêrsta primei instrucții dela 5 până la 12 anĭ; grădina de copii, școla primară, distracțiunile; în fine, adolescența in tóte fasele ei, învĕțămêntul primar superior, învĕțămêntul secundar, școala de meserii.

Fie-care din aceste perioade va fi caracterisată prin instituțiile prin carĭ ajungem, fie sĕ întărim sănătatea copiilor, fie sĕ pregătim tinerețea la lupta pentru viață. Sălile de asil, școlele, atelierele, societățile pentru ajutorarea copiilor nenorocițĭ vor funcționa pe deplin, sub ochiĭ publicului. Distracțiile se vor compune din tot ce inteligența a putut produce în acéstă ramură.

Vor fi admișĭ copii bogațĭ cu plata și copii seracĭ gratuit, în condiții absolut aceleașĭ.

*

Platon Pavlow.

In Petersburg a murit nu de mult scriitorul rusesc Platon Pavlow în etate de 72 anĭ. Din causa liberalismului, pe care Pavlow îl scia așa bine sădi în tineret, a fost esilat la Wetluga. Dér el nicĭ aci nu încetà de-a lucra pentru binele obștesc, ci începù a lăți cultura prin popor, fundând mai întâi în Rusia așa numitele scóle de Dumineca, carĭ au avut o influință fórte binefăcĕtóre. Pavlow rĕmase până la ultima sa suflare un neînfrânt luptător al dreptului, al deșteptărei și al libertății.

*

Musca de sparanghel.

Cultivatorii sparanghelului au făcut observarea întristătóre, că de curênd s'au ivit nesce musce, carī nimicesc cu totul culturile de sparanghel. Acest insect periculos s'a înmulțit în ḑilele calde din urmă în mod de necreḑut. E de colóre verde lucitóre, sbóră pe deasupra straturilor, în care e semĕnat sparanghelul, și se așéḑă pe plantele cele micī, carī abia au eșit din pământ. După-ce face o gaură în ele, își depune în ea ouĕle, din carī apoi se desvóltă larvele. Sparanghelii găuriți de musce se cunosc prin aceea, că cresc strêmb. Pagubele, pe carī le causéză aceste musce stricăcióse, sunt enorm de marī. Singurul mijloc, de-a se scăpa de ele, este cleiul de musce, cu care se ung ramī de răchită și acestia se împlântă în straturile de sparanghel. In timp scurt muscele se așéḑă cu miile pe aceste bețe și rĕmân lipite.

*

Sărutarea de Pascī în Rusia.

Esistă un obiceiu fórte rĕspândit în Rusia, acela de-a se sĕruta în ḑilele Pascilor. Acest obiceiu, la Pascile anului curent a dat nascere următórei întêmplărī:

Obiceiul de-a se săruta, introdus de mult în Rusia, începù din ce în ce sĕ cedeze față cu principiile de educațiune europénă ale societăței civilisate ruse. Frumósele dómne și domnișóre ale aristocrației ruse cedéză astăḑī cu greu acestui obiceiŭ; ele nu schimbă săruturī, decât cu rudele lor cele mai apropiate și cu... iubiții inimelor lor. Astăḑī aristocratul rus, făcênd visită dómnelor ruse în prima ḑi a Pascilor, după „Christos a înviat!“ întrébă cu afabilitate, décă i-se permite sărutarea frățéscă; de obiceiŭ maniera stăpânei dă sĕ se înțelégă, décă se invoiesce cu acest obiceiu.

Profită, decī, de acest obiceiŭ mai cu sémă tinerii amoresațī, carī găsind acest pretext, reunesc în săruturī simțĕmintele lor înflăcărate. Cu tóte aceste un amoresat înfocat a primit un rĕspuns fórte instructiv dela o deșteptă tînĕră Rusóică, pe care o iubia cu pasiune, dér căreia ne-putênd sĕ-i esprime iubirea sa, așteptă ocasia Pascilor, când ducêndu-se sĕ-i facă visită, în loc de o sĕrutare i-a pus peste ḑece pe buzele ei tandre, ḑicênd cu pasiune.

— Acum de sigur, că ațī înțeles, domnișóră!

— Nu, nu am înțeles, rĕspunse ea liniștită.

— Cum? nu ațī înțeles din multele mele sărutărī, că acésta însemnéză dragoste?

— Sărutările d-vóstrĕ le-am simțit; ele însĕ nu însemnéză dragoste.... adevĕrata dragoste se esprimă altfel...

— Cum, domnișóră?

— Intr'un mod fórte simplu... nu se abuséză de obiceiul Pascilor pentru a smulge sărutărī... ci se cere pur și simplu mâna tinerei dela părinți și nu se cercetéză de suma, care compune zestrea!...

Tinĕrul, rușinat de acéstă lecțiune, a plecat. A doua ḑi însĕ a cerut mâna tinerei, care a consimțit, și după ḑece ḑile s'a și făcut căsĕtoria.

*

Etatea muncitorilor.

După datele statistice ale unuī medic din Viena, etatea muncitorilor de diferite categorii e stabilită în următorul mod: aurarii ajung etatea de 30 de anī, cei ce se ocupă cu facerea mănușilor 31 anī, culegĕtorii 32, minerii 33, scluptoriī 35, pălărierii 41, lemnarii 42, croitorii 43, marinarii și pescarii 45, zidarii și văpsitorii 47, căsapii 47, tapițerii 48, berarii 49, grădinarii și vênătorii 50, ér birjarii 51 anī.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

MAI are 31 ḑile. FLORAR.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	28. D. Tut. ssfin.	9. Felice
Lunī	29. S. c. M. Teodos.	10. Margareta.
Marțī	30. C. p. n. Isachie	11. Ap. Varnava
Mer.	31. Păr. ap. Eremia	12. Ioan Fac.
Joi,	1. Cuv. mar. Iustin	13. † D. D-lui
Vin.	2. Cuv. p. Nicefor	14. Antonia
Sâm.	3. S. m. Lucian	15. Vitus

Bursa de mărfurī din Budapesta.

din 5 Iunie n. 1895.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănățenesc	80	7.40	7.45
Grâu dela Tisa	80	7.45	7.50
Grâu de Pesta	80	7.40	7.45
Grâu de Alba-regala	80	7.40	7.45
Grâu de Bácska	80	7.50	7.55
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Seminţe vechī orī nouĕ	soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.25	6 30
Orz	nutreț	60—62	6.20	6 25
Orz	de vinars	62.64	6.20	6.25
Orz	de bere	64.66	7.45	8.70
Ovĕs		39.41	6.65	6.90
Cucuruz	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	73	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirișcă	"	—	—.—	—.—

Prețul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	36.—	41.—
—	francesă		—.—
—		—.—	.—
"	roșiă	57.—	64.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	54 50	56.50
"	dela țeră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	45.—	47.—
"	afumată	51.—	52.—
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buțī	9.25	9.50
"	din Serbia în sacī	8.25	8.75
Lictar	slavon nou	17.—	17.50
"	bănățenesc	—.—	—.—
Nucī	din Ungaria		
Gogoșī	unguresci		
"	sêrbesci		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
"	Drojdiuțe de spirt	—.—	—.—

Bursa de Bucuresc

din 5 Iunie n. 1895.

Valorī	Do-bêndă	Scad. cup.	Cu banī gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	101.1/2
Renta amortisabilă	5%	" "	99.1/2
" " (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.-Iul.	100.1/2
" " din 1893	5%	" "	100.1/2
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96.—
" " (Impr. de 32. 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	88 1/8
" " (Impr. de 50 mil.	4%	" "	89 1/8
" " (Imp. de 274 m. 1890	4%	" "	89.3/8
" " (Imp. de 45 m. 1891	4%	" "	89 1/8
" " (Im. de 120 iul. 1894	4%	" "	89 1/8
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	102 1/2
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	280.—
Oblig. comunei Bucurescī 1883	5%	Ian.-Iul.	99.7/3
" " " din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5%	Iun.-Dec.	— —
" " " din 1890	5%	Mai-Nov.	97 3/8
Scrisurī fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	96 3/8
" " urbane Bucurescī	6%	" "	102 1/2
" " " "	5%	" "	94 1/4
" " " Iașī . .	5%	" "	84.1/2
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	96.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	1554.
Banca agricolă	500	150 v.	145 -
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	292.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	413 —
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	315.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	146. -
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	" "	97. -
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " 2 em. u. d. 0	100.	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	500	" "	—.—
„Bistrița“ soc. p. f. hârtii 30 0/0	1000	" "	—.—
Societ. p. const. de Tramways	200	" "	—.—
20 trancī aur			—.—

SCOMPTURĪ:

Banca naț. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurī pe efecte	6%	Petersburg . .	4½%
Casa de Depunerī	7½	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	4%	Elveția	3%

Cursul losurilor private

din 5 Iunie 1895.

	cump.	vinde.
Basilica	8.—	8.20
Credit	199.50	200 50
Clary 40 fl. m. c.	59.—	60.—
Navig. pe Dunăre	140.—	150.—
Insbruck	28.—	—.—
Krakau	27.—	28.50
Laibach	23.60	24.—
Buda	62.50	64.—
Palffy	59.25	60.25
Crucea roșie austr.	17.60	18.20
dto ung.	11.25	11.75
dto ital.	13.50	14.—
Rudolf	24 50	25.—
Salm	71.75	73.—
Salzburg	28.—	29.—
St. Genois	73.—	74.—
Stanislau	42.75	46.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	150.—	155.—
dto 4% 50	70. —	—.—
Waldstein	54.—	—.—
Sêrbescī 3%	19.50	20 50
dto de 10 francī	28.—	31.—
Banca h. ung. 4%	21.50	23.50

Prețurile cerealeor din piața Brașovŭ.

Din 7 Iunie st. n. 1895

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.		Valuta a triacă. fl.	cr.
1 H. L.	Grâu	cel mai frumos	7	—
"	Grâu	mijlociu . .	6	50
"	Grâu	mai slab . .	5	40
"	Grâu mestecat . .		4	70
"	Secară	frumósă .	3	80
"	Secară	mijlociă .	3	40
"	Orz	frumos .	4	—
"	Orz	mijlociu .	3	50
"	Ovĕs	frumos .	2	50
"	Ovĕs	mijlociu .	—	—
"	Cucuruz		5	20
"	Mălaiu		5	—
"	Mazĕre		6	—
"	Linte		7	—
"	Fasole		5	50
"	Sĕmênță de in . .		10	—
"	Sĕmênță de cânepă		4	70
"	Cartofī		1	60
"	Măzĕriche		—	—
1 kilă	Carnea de vită . .		—	44
"	Carnea de porc . .		—	48
"	Carnea de berbece		—	—
100 kil.	Sĕu de vită prôspĕt		23	—
	Sĕu de vită topit		33	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 7 Iunie 1895.

Renta ung. de aur 4%	123.35
Renta de corône ung. 4% . . .	99.15
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	126.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	103.25
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	124.20
Bonurī rurale ungare 4% . . .	98.35
Bonurī rurale croate-slavone. . .	98.75
Imprum. ung. cu premii	158.—
Losurī pentru reg. Tisei și Segedin.	148.25
Renta de hârtie austr.	101.25
Renta de argint austr.	101.35
Renta de aur austr.	122.85
Losurī din 1860	157.25
Acții de ale Băncei austro ungară.	1075.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	493.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	407.25
Napoleondorī.	9.62½
Mărcī imperiale germane . . .	59.32½
London vista	121.30
Paris vista	48.25
Rente de corône austr. 4%. . .	101.50
Note italiene.	46.20

Cursul pieței Brașov.

Din 8 Iunie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.57	Vênd.	9.62
Argint român.	Cump.	9.56	Vênd.	9.60
Napoleon-d'orī	Cump.	9.63	Vênd.	9.67
Galbenī	Cump.	5.75	Vênd.	5.80
Mărcī germane	Cump.	58.90	Vênd.	—.—
Ruble rusescī	Cump.	130.—	Vênd.	—.—
Lire turcescī	Cump.	10.90	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.25	Vênd.	101.25

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Biroul: Têrgul botelor nr. 22, etagiul I.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.